



DWUTYGODNIK MIEJSKI

# KRAKÓW.PL

Nr 11 (366), 18 czerwca 2025

egzemplarz bezpłatny, ISSN 1898-9039

TEMAT NUMERU

# Miasto bez tajemnic

**Aktywne lato wśród zieleni**  
Wakacyjna oferta wydarzeń i zajęć  
organizowanych na świeżym powietrzu

**Po pierwsze – współpraca**  
Rozmowa z Martą Wodyńską,  
pełnomocniczką prezydenta Krakowa  
ds. polityki senioralnej



# TEATR LUDOWY

PREMIERA:  
27-28 WRZ.  
GRAMY:  
26 WRZ.  
9-12 PAŹ  
13-15 LIS.  
18-20 GRU.  
PRZEDSPRZEDAŻ:  
9-29 CZER.

## DUŻA SCENA

II Reżyser:  
Katarzyna Witkowska  
Muzyka:  
Mariusz Obijalski  
Choreografia:  
Mateusz Pietrzak  
Scenografia:  
Kamila Bukańska  
Kostiumy:  
Anna Adamek  
Reżyseria światła:  
Tadeusz Trylski  
Projekcje:  
Zachariasz Jędrzejczyk  
i Veranika Siamionava  
Przygotowanie wokalne:  
Paulina Zaborowska



REŻYSERIA  
I ADAPTACJA:  
WOJCIECH  
KOŚCIELNIAK



GEORGE  
ORWELL

# FOLWARK ZWIERZĘCY

Obsada:  
Marta Bizoń  
Michalina Dworzaczek  
Małgorzata Kochan  
Małgorzata Krzysica  
Paweł Kumięga  
Roksana Lewak  
Justyna Litwic  
Zuzanna Midura  
Jan Nosal  
Julia Pawlak  
Jagoda Pietruszkówna  
Piotr Pilitowski  
Karol Polak  
Robert Ratuszny  
Iwona Sitkowska  
Ryszard Starosta  
Jacek Wojciechowski  
Kajetan Wolniewicz  
/ głos z offu

oraz tancerze  
Gabriela Chojecka  
Nikola Dudek  
Joanna Kozubal  
Filip Krzysztofiak  
Zuzanna Midura  
Maria Salwińska  
Nina Stec  
Karolina Stępień  
Agnieszka Woźniak-  
-Olszańska  
Zofia Zełep

PRZEKŁAD:  
ROBERT  
SUDÓŁ

# Miasto w liczbach

ponad **24,5**

Tyle mln zł unijnego  
dofinansowania na realizację  
kolejnego dużego projektu  
wzmacniającego edukację  
zawodową trafi do samorządowych  
zespołów szkół.

prawie **100**

Tyle prac zgłoszono do  
studenckiego konkursu na plakat  
ilustrujący wizję wejścia do stacji  
metra „Dworzec Główny”.

**110**

Taką rocznicę połączenia Podgórza  
z Krakowem świętujemy w tym  
roku. 4 lipca 1915 r. prezydent  
Krakowa Juliusz Leo i burmistrz  
Podgórza Franciszek Maryewski  
podpisali na moście Krakusa  
symboliczną umowę dotyczącą  
połączenia obu miast.

**180**

Tyle mln zł otrzyma Kraków ze  
środków europejskich w ramach  
Zintegrowanych Inwestycji  
Terytorialnych Metropolii  
Krakowskiej, a także spoza tego  
mechanizmu.

fol. Bogusław Świerkowski



## Miasto w liczbach

Końcówka czerwca to nie tylko czas  
szkolnych świadectw i wakacyjnych  
planów, ale też moment podsumo-  
wać w skali całego miasta. W tym nume-  
rze szczególną uwagę poświęcamy „Ra-  
portowi o stanie gminy” – dokumentowi,  
który pokazuje, jak funkcjonuje nasze mia-  
sto w wielu obszarach: od transportu i edu-  
kacji, przez kulturę, aż po kwestie środo-  
wiskowe. W tym roku raport zyskał nową,  
bardziej przystępną formę, dzięki której  
każdy mieszkaniec może łatwiej się z nim

zapoznać. Zachęcamy do lektury – to waż-  
na baza wiedzy i punkt wyjścia do rozmowy  
o przyszłości miasta.

Ten numer jest również zaproszeniem do  
wakacyjnego korzystania z oferty Krakowa –  
znajdziecie tu mnóstwo propozycji wyda-  
rzeń, koncertów, spacerów i atrakcji na lato.  
Od dzielnicowych festynów po duże plene-  
rowe imprezy – każdy znajdzie coś dla siebie.

Na zakończenie – rzut oka na sport. Kra-  
ków intensywnie przygotowuje się do or-  
ganizacji prestiżowego wydarzenia spor-  
towego Ironman, które już teraz wzbudza  
duże zainteresowanie i emocje. To nie tylko  
wyzwanie logistyczne i sportowe, ale rów-  
nież znakomita okazja do promocji miasta  
na arenie międzynarodowej. Organizacja  
Ironmana pokazuje, jak dynamicznie rozwi-  
ja się oferta Krakowa – nie tylko dla miesz-  
kańców, lecz także dla gości z całego świa-  
ta, którzy coraz chętniej wybierają nasze  
miasto jako miejsce aktywnego wypoczyn-  
ku i sportowej rywalizacji.

**Przemysław Walaszczyk**  
dyrektor Wydziału  
Komunikacji Społecznej



### Koci konkurs

Mamy dla Państwa zaproszenia na spektakl „Kot w butach” w Teatrze Grote-  
ska, który odbędzie się 29 czerwca o godz. 13.30. Aby wziąć udział w konkur-  
sie, należy odpowiedzieć na następujące pytanie: jak miała na imię kotka, któ-  
ra jako pierwsza i do tej pory jedyna ze swojego gatunku poleciała w kosmos?  
Odpowiedzi prosimy wysłać do 25 czerwca na adres: [redakcja@um.krakow.pl](mailto:redakcja@um.krakow.pl), wraz z informacją: „Akceptuję regulamin konkursu oraz zapozna-  
łem się z informacją administratora o przetwarzaniu danych osobowych”.  
Regulamin wraz z informacją administratora o przetwarzaniu danych oso-  
bowych dostępny jest na stronie: [krakow.pl](http://krakow.pl).

 **Kraków**



**50 latnie  
gramie**  
lipiec-sierpień 2025



**Mitch & Mitch  
Omasta  
Novika  
Klawo  
Adam Bałdych Quintet  
i inni**

wstęp wolny  
więcej na [dworek.eu](http://dworek.eu)



# Spis treści

- 5. Dzieje się w Krakowie
- 6. W skrócie

## RAPORT O STANIE GMINY

- 8. Miasto bez tajemnic
- 11. Co mówią gminne dane? – rozmowa z dr hab. Michałem Kudłaczem z UEK

## LATO W KRAKOWIE

- 12. Literacki kompas – kierunek fantasy, historia i przygoda!
- 13. Aktywne lato wśród zieleni
- 14. Nadchodzą kolejne Krakowskie Noce
- 15. Chodźmy na spacer po Prądniku
- 16. **KRAKÓW.PL dla dzieci**

## MIASTO

- 18. Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa
- 19. Kraków gospodarzem europejskiej debaty o przyszłości miast
- 20. Letnie wydarzenia kulturalne w sercu Nowej Huty
- 20. Zgłoś miejsce przyjazne rodzinom z dziećmi
- 20. Kraków – instrukcja obsługi

## KULTURA

- 21. 51. edycja Tynieckich Recitali Organowych
- 21. Muzyka kameralna w murach opactwa Benedyktynów
- 22. Pokaż nam swoją Nową Hutę
- 22. 26. Festiwal Tańców Dworskich

## RADA MIASTA KRAKOWA

- 23. Radni o budżecie z 2024 r.
- 24. SCT nie dotyczy mieszkańców
- 24. A czy wiesz... kto pilnuje wejścia do Urzędu Miasta Krakowa?

## HISTORIA

- 25. Znak lokalności – felieton historyczny Michała Koziola
- 26. Kalendarium krakowskie

## DLA SENIORÓW

- 27. Po pierwsze – współpraca – rozmowa z Martą Wodyńską, pełnomocniczką prezydenta Krakowa ds. polityki senioralnej

## SPORT

- 28. Kultowa impreza zawita do Krakowa
- 28. Co? Gdzie? Kiedy?
- 29. Trzy pytania do... Jacka Tyczyńskiego, trenera i mistrza Polski Ironmana w 2022 r.
- 29. Co w sporcie piszczy?
- 30. W skrócie



str. 6



str. 13



str. 20



str. 27



str. 28



**Wydawca:** Urząd Miasta Krakowa, Wydział Komunikacji Społecznej, 31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3-4  
**Adres redakcji:** pl. Wszystkich Świętych 3-4, pok. 329, tel. 12 616-13-86, e-mail: redakcja@um.krakow.pl  
**Redaktor naczelna:** Beata Klejbuk-Goździalska  
**Zastępca red. naczelnej:** Joanna Korta  
**Sekretarz redakcji:** Agata Włodarczyk  
**Współpracownicy:** Michał Koziół, Tadeusz Mordarski, Paweł Kos, Beata Sabatowicz, Aleksandra Mikolaszek, Magdalena Bartlewicz, Krzysztof Kawa  
**Zdjęcia:** Jan Graczyński, Bogusław Świerżowski, Piotr Wojnarowski  
**Okładka:** Jan Graczyński  
**Projekt graficzny:** Pro Art Studio  
**Korekta:** Aurelia Hołubowska  
**Skład i łamanie:** Pro Art Studio  
**Druk:** Drukarnia Kolumb  
**Nakład:** 30 tys. egz. ISSN 1898-9039

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i wprowadzania zmian do nadesłanych tekstów. Nadesłanie tekstu nie jest równoznaczne z jego opublikowaniem.

## Sposób dystrybucji dwutygodnika miejskiego KRAKÓW.PL:

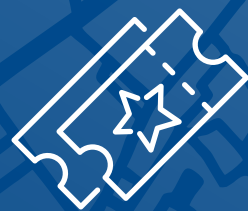
Dwutygodnik KRAKÓW.PL można otrzymać w budynkach Urzędu Miasta Krakowa przy pl. Wszystkich Świętych 3-4, ul. Grunwaldzkiej 8, ul. Lubelskiej 27, w Rynku Podgórskim 1 i 2, na os. Zgody 2, przy ul. Stachowicza 18, al. Powstania Warszawskiego 10, ul. Dekerta 24, ul. Wielickiej 28a, ul. Sarego 4, w punktach sprzedaży biletów MPK oraz w krakowskich szpitalach, Centrum Handlowym M1, Galerii Bronowice, CH Serenada i siedzibach jednostek miejskich, a także w salonikach prasowych sieci KOLPORTER. W dniu ukazania się numeru, w godzinach porannych, dwutygodnik rozdawany jest na rondach Grunwaldzkim, Mogiłskim, Matecznego, Kocmyrzowskim, na skrzyżowaniach Kobierzyńska / Grota-Roweckiego, Królewska / al. Mickiewicza, al. Słowackiego / Prądnicka oraz pod Teatrem Bagatela i – w godzinach popołudniowych – na pętach: Borek Fatęcki i Krowodrza Górka.

**Kolejny numer KRAKOWA.PL ukaże się: 27 sierpnia 2025 r.**



# Dzieje się w Krakowie

DZIEJE SIĘ



**20–22 czerwca**

## Wianki w Krakowie

W programie: silent disco, koncerty Sorry Boys, Projektu WOW i Dawida Tyszkowskiego, muzyka elektroniczna w Barbakanie, słowiańskie brzmienia w Altanie i konkurs na najpiękniejszy wianek.

**21 czerwca**

## Warsztaty Świadomego Zdrowia

Przy ul. Zabłocie 20 odbędzie się bezpłatne wydarzenie skierowane do zainteresowanych profilaktyką zdrowia, holistycznym podejściem do ciała i emocji.

**22 czerwca**

## Strawa pod Kopcem Wandy

Spotkanie z tradycją, naturą i kulturą słowiańską. To wyjątkowe plenerowe wydarzenie inspirowane prądowną Nocą Kupały, podczas którego symbolicznie powitamy lato u stóp legendarnego kopca Wandy.

**27 czerwca**

## Chet Baker – w hołdzie mistrzowi jazzu

W Strefie Sokolska wieczór pełen emocji, nastroju i muzycznej klasy. To propozycja dla wiernych miłośników jazzu, jak i tych, którzy dopiero odkrywają niezwykłą siłę wyrazu tego gatunku.

**29 czerwca**

## Sinfonietta z piosenką

Na początku lata Sinfonietta Cracovia zaprasza wszystkich krakowian i krakowianki, a szczególnie najmłodszych melomanów, na koncert pod chmurką. Spotykamy się przy scenie plenerowej Nowohuckiego Centrum Kultury.

**niedziele lipca i sierpnia**

## Podgórskie Letnie Koncerty

W sanktuarium Świętego Józefa w Krakowie-Podgórzu najpiękniejsze utwory muzyki klasycznej i sakralnej oraz arcydzieła muzyki organowej. Szczegóły na stronie Centrum Kultury Podgórze.

**24–27 lipca**

## „Proces. Spektakl muzyczny”

W Teatrze Bagatela rozbudowane śpiewane dialogi, muzyczne liryczne utwory – to artystyczny sposób reżysera – Jakuba Szydłowskiego – na odczytanie ponadczasowego tekstu Franza Kafki.

**26–27 lipca**

## SteelWorks Game Fest

W Nowohuckim Centrum Kultury międzypokoleniowe, otwarte dla graczy w każdym wieku i o każdym poziomie doświadczenia święto gier planszowych, komputerowych i e-sportu! Dwa dni pełne emocji, rywalizacji i dobrej zabawy.

**3–9 sierpnia**

## Krakowski Festiwal Tańca „Zanurzenia”

W Nowohuckim Centrum Kultury okazja do zanurzenia się w świat ruchu i performansu. Pokazy spektakli, warsztaty oraz wystawa fotografii i silent disco.



# Rozpoczynamy kolejną edycję projektu City Helpers

**W** wakacje na ulice Starego Miasta powracają city helpersi – pomocni, uśmiechnięci i gotowi do działania ambasadorzy inicjatywy Respect Kraków. Tegoroczna, piąta edycja jest kontynuacją sprawdzonego modelu łączącego informację, edukację i wsparcie w przestrzeni miejskiej.

W tym roku helpersi będą patrolować Stare Miasto, Kazimierz oraz bulwary nad Wisłą od 14 czerwca do 14 września, od godz. od 18.00 do 1.00. W weekendowe noce, wsparci przez dodatkowy patrol, będą obecni na ulicach miasta do godz. 2.00. Ich misją jest edukowanie, pomaganie i przypomnienie o zasadach wspólnego funkcjonowania w mieście – w tym o zakazie spożywania alkoholu w miejscach publicznych, poszanowaniu ciszy

nocnej i utrzymywaniu porządku w przestrzeni wspólnej.

Edycja 2025 to także kolejny sezon współpracy z burmistrzem nocnym i miejskimi instytucjami w zakresie zrównoważonego zarządzania życiem nocnym. Miejscy pomocnicy będą zbierać dane, prowadzić obserwacje oraz wspierać działania prewencyjne i edukacyjne, mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców i współtworzenie miasta, w którym wszyscy czują się komfortowo.

Projekt City Helpers jest częścią akcji Respect Kraków, której przyświeca jedna idea: Kraków to dom tysięcy osób, które zasługują na spokój. Odwiedzający są mile widziani,

ale tylko jeśli będą przestrzegać podstawowych reguł współżycia społecznego. W ramach działań pod szyldem Respect Kraków w internecie prowadzona jest kampania informacyjno-promocyjna. Specjalna animacja wyświetlana jest także na krakowskim lotnisku. Plakaty i ulotki Respect Kraków zobaczycie również w przestrzeni miejskiej, m.in. na przystankach, automatach KKM oraz tramwajach i autobusach.

Osoby zainteresowane materiałami informacyjnymi zachęcamy do kontaktu z Wydziałem ds. Turystyki UMK: wt.umk@krakow.pl, który realizuje projekt City Helpers we współpracy z lokalną organizacją turystyczną Kraków Tourism Alliance. (IK)

## Lato z Krakowską Kartą Rodzinną 3+



**W**zorem lat poprzednich Gmina Miejska Kraków przygotowuje dla dzieci i młodzieży objętych programem Krakowska Karta Rodzinna 3+ bezpłatne bilety wstępu do różnego rodzaju obiektów kultury, sportu i rekreacji, takich jak baseny, kina, parki rozrywki, parki trampolin, zoo, ogród doświadczeń itp.

Z oferty tej będzie można korzystać w lipcu i sierpniu w miejscach, w których Gmina Miejska Kraków wykupi określoną dzienną pulę biletów wstępu, po okazaniu ważnej Krakowskiej Karty Rodzinnej. W wybranych obiektach kultury, sportu i rekreacji będą obowiązywać dzienne limity bezpłatnych wejściówek, a bilety niewykorzystane jednego dnia przejdą do puli przeznaczonej na dzień następny. Lista podmiotów zaangażowanych w akcję „Lato z KKR3+” zostanie opublikowana na stronie: kkr.krakow.pl i w innych mediach miejskich. (red.)



# Konkurs teatralny

**J**eśli jest lato, to są też Krakowskie Miniatury Teatralne w Nowohuckim Centrum Kultury. Mamy dla Państwa zaproszenia na spektakle w ramach tego festiwalu.

Kto chce zobaczyć „Bajo Bongo” Teatru Muzycznego Roma (17 lipca, godz. 19.00), powinien prawidłowo odpowiedzieć na pytanie konkursowe: jakiej innej działalności artystycznej oddawała się bohaterka musicalu „Bajo Bongo” Natasza Zylska po zakończeniu kariery piosenkarki?

Mamy też zaproszenia na monodram Grażyny Barszczewskiej „Kochany, najukochańszy...” z Teatru Polskiego w Warszawie (18 lipca, godz. 19.00). Aby je zdobyć,

należy odpowiedzieć na pytanie: w którym krakowskim teatrze debiutowała na scenie Grażyna Barszczewska? Warto wiedzieć, że po ukończeniu krakowskiej PWST została ona etatową aktorką Teatru Ludowego w Nowej Hucie.

Odpowiedzi prosimy wysyłać do 25 czerwca na adres: redakcja@um.krakow.pl, wraz z informacją: „Akceptuję regulamin konkursu oraz zapoznałem się z informacją administratora o przetwarzaniu danych osobowych”. Regulamin wraz z informacją administratora o przetwarzaniu danych osobowych dostępny jest na stronie: krakow.pl. (red.)



Festiwal filmowy latem nie może się obyć bez wydarzeń pod chmurką / fot. materiały prasowe

# Letnie Tanie Kinobranie

**J**uż wkrótce w kinie Pod Baranami rozpocznie się 19. edycja wakacyjnego festiwalu filmowego Letnie Tanie Kinobranie. To doskonała okazja do nadrobienia filmowych zaległości i powrotu do ulubionych tytułów.

Letnie Tanie Kinobranie to ponad 100 filmów ułożonych w tygodnie tematyczne. W programie znajdują się przeboje ostatnich miesięcy, ale też starsze, warte przypomnienia filmowe perełki. Pokazane zostaną również kultowe klasyki oraz filmowe propozycje wybrane przez Młodych Ambasadorów Kina Pod Baranami.

Na ekranie pojawią się najlepsze filmy ostatniego sezonu (m.in. „The Brutalist”,

„Dziewczyna z igłą”), chwytające za serce produkcje europejskie („Flow”, „Jutro będzie nasze”), kino polskie („Simona Kosak”, „Wanda Rutkiewicz. Ostatnia wyprawa”) i wielkie filmy mistrzów kinematografii („Mulholland Drive”, „Zagubiona autostrada”).

W programie są również pokazy plenerowe, a projekcjom towarzyszą: Plakotobranie (otwarte archiwum plakatów), zniżki u gastronomicznych partnerów festiwalu oraz lubiana akcja „Zbieraj KINO”, w ramach której oglądanie kolejnych tytułów premiowane będzie darmowymi biletami. Szczegóły na stronie: [kinopodbaranami.pl](http://kinopodbaranami.pl). (red.)



## Tanec w roli głównej

Przed nami Locum Cracovia 2.0 – druga edycja trzydniowego wydarzenia tanecznego, w którego programie znajdują się warsztaty tańca współczesnego, nowoczesnego, ruchu i improwizacji oraz interdyscyplinarne zawody taneczne. Wydarzenie odbędzie się w dniach 25–27 lipca w VIII Liceum Ogólnokształcącym im. S. Wyspiańskiego w Krakowie.

Prowadzący: Katarzyna Zakrzewska (Polska), Selene Martello (Włochy), Bettina Rose Jurák (Węgry), Kiley Dolaway (Stany Zjednoczone), Annick Schadek (Luksemburg), Michał Strugarek (Polska), Karol Miękina (Polska) i Greta Rodorigo (Włochy). Bilety dostępne na stronie: [locumcracovia.pl](http://locumcracovia.pl). (red.)

# Sportowy początek wakacji!

**H**ala 100-lecia KS Cracovia 1906 wraz z Centrum Sportu Niepełnosprawnych zapraszają na wyjątkowe wydarzenie sportowe – Mistrzostwa Krakowa w Koszykówce 3x3, które odbędą się w weekend 5 i 6 lipca. Wstęp na trybuny jest darmowy!

Turniej zostanie rozegrany na zewnętrznym boisku z trybunami, znajdującym się tuż przy Hali Cracovii. Jest to profesjonalna przestrzeń, która powstała na potrzeby koszykówki 3x3 podczas Igrzysk Europejskich Kraków-Małopolska 2023.

Program: 5 lipca – eliminacje (godz. 9.30–18.30); 6 lipca – finały (godz. 10.00–18.30) i turniej 3x3 na wózkach (godz. 14.00–17.30).

Rywalizować będą 32 drużyny w kategorii OPEN M oraz 4 drużyny koszykarzy na wózkach – w sumie blisko 150 zawodników. Sportowych emocji na najwyższym poziomie z pewnością nie zabraknie!

Organizatorzy zadbałi też o przygotowanie strefy kibica i oprawę muzyczną realizowaną przez DJ-a. Zapraszamy wszystkich mieszkańców Krakowa, szczególnie tych, którzy są ciekawi koszykówki 3x3! (red.)



Kraków



## Koncerty Promenadowe

— W ALTANIE NA PLANTACH —

**CZERWIEC-SIERPIEŃ 2025**

**Potańcówki w altanie**

**Koncerty i przedstawienia dla dzieci**

**Koncerty promenadowe**

Na wszystkie wydarzenia wstęp wolny!

KRAKOWSKIE FORUM KULTURY - INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA



Krakowskie Forum Kultury

PATRONAT MEDIALNY:



**Kraków.pl**



# Miasto bez tajemnic



Raport o stanie gminy prezentuje najważniejsze informacje o działaniach podejmowanych przez władze Krakowa w 2024 r. / fot. Jan Graczyński

**Tadeusz Mordarski**

**Jak wygląda Kraków? W jakich obszarach rozwija się najlepiej, a w jakich nadal mierzy się z wyzwaniami? Mamy już dokument, który pokazuje, gdzie dziś znajduje się nasze miasto i dokąd zmierza.**

**P**iętnaście części poświęconych poszczególnym dziedzinom zarządzania, a w każdej z nich setki danych, liczby i analizy – tak wygląda struktura „Raportu o stanie gminy 2024”, który został zaprezentowany mieszkańcom Krakowa. W dokumencie znajdziemy wszystko, co dotyczy funkcjonowania miasta. – Raport o stanie gminy to nie tylko podsumowanie, ale też punkt wyjścia do rozmowy o kierunkach rozwoju Krakowa. Pokazuje, gdzie jesteśmy dziś, i pomaga odpowiedzieć na pytanie, jak zbudować miasto bliższe

mieszkańcom, zielone i aktywne, sprawnie zarządzane, ambitne i będące wygodnym miejscem do życia. Te wartości to fundament mojej prezydentury i kierunkowskaz dla konkretnych działań w takich obszarach jak oświata, środowisko, mieszkalnictwo czy transport. Chcemy, by każda decyzja była oparta na danych, ale też odpowiadała na realne potrzeby krakowian i służyła poprawie jakości ich życia. Przyszłość Krakowa budujemy transparentnie, odpowiedzialnie i razem z mieszkańcami – podkreśla prezydent Aleksander Miszański.

## **Co jest w raporcie?**

– Każda projektowana ścieżka rozwoju poprzedzona jest rzetelną analizą stanu faktycznego. To ona pokazuje nam, w jakim miejscu jesteśmy. Dopiero później możemy zacząć zastanawiać się, w jakim miejscu chcemy być, i projektować tę ścieżkę z punktu A do punktu B. Ten raport, w ujęciu krótkookresowym, dostarcza informacji diagnostycznych, które mogą służyć korygowaniu np. polityk w zakresie dostarczania usług publicznych, administracyjnych, komunalnych, technicznych



czy społecznych. Podsumowujemy więc, co udało się zrobić w ciągu ostatniego roku, ale też analizujemy jakość świadczonych usług. Mając te informacje i porównując je z tymi z poprzednich lat, możemy korygować miejskie polityki i dzięki temu podnosić jakość życia mieszkańców – mówi dr hab. Michał Kudłacz, prof. Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie [cały wywiad na str. 11].

W krakowskim raporcie opisanych zostało 15 dziedzin: administracja i cyfryzacja, bezpieczeństwo publiczne, gospodarka komunalna, kultura i ochrona środowiska, mieszkalnictwo, ochrona i kształtowanie środowiska, oświata i wychowanie, planowanie przestrzenne i architektura, pomoc i integracja społeczna, przedsiębiorczość i nauka, społeczeństwo obywatelskie, sport i rekreacja, transport, turystyka i promocja oraz zdrowie. Poniżej, w telegraficznym skrócie, prezentujemy wybrane obszary. Z pełnym raportem można się zapoznać na stronie: [krakow.pl](http://krakow.pl).

### Mieszkalnictwo

– Mieszkalnictwo pozostaje jednym z kluczowych wyzwań społecznych Krakowa. Mimo konsekwentnej realizacji polityki miejskiej w tym obszarze, potrzeby mieszkaniowe wciąż przewyższają dostępne zasoby. Wskaźnik liczby osób oczekujących na przyznanie lokalu mieszkalnego wzrósł, co świadczy o rosnącym zapotrzebowaniu na mieszkania komunalne, choć średni czas oczekiwania uległ znaczącemu skróceniu: z ponad 24 miesięcy w 2023 r. do 11 miesięcy w roku 2024 – mówi Aleksander Miszalski. Dzięki intensyfikacji remontów pustostanów w ubiegłym roku pozyskano 402 lokale, co oznacza wzrost o ponad 21 proc. względem 2023 r. Miasto utrzymuje również wysokie kryteria dochodowe uprawniające do pomocy, co zwiększa dostępność wsparcia dla krakowian. Równolegle postępuje realizacja programu „Mieszkanie za remont”, do którego zakwalifikowano 150 osób. Jednak ogólna wielkość zasobu mieszkaniowego Gminy Miejskiej Kraków wciąż maleje – w 2024 r. stanowił on tylko 3,2 proc. wszystkich mieszkań w mieście. Rosną też ceny mieszkań – średnia cena 1 m kw. na rynku pierwotnym osiągnęła rekordowe 16 417 zł, co w połączeniu ze spadającą liczbą mieszkań oddawanych do użytku (8591 w 2024 r.) pogłębia problem dostępności mieszkaniowej. Gmina podejmuje działania wspierające, m.in. oferując dodatki mieszkaniowe (61 568 wypłat) i zasiłki celowe (23 137 wypłat), jednak wciąż kluczowym wyzwaniem pozostaje zwiększenie zasobu mieszkań oraz utrzymanie jego stanu technicznego na odpowiednim poziomie – czego odzwierciedleniem jest rosnący poziom wydatków remontowych (17,4 mln zł w 2024 r.) i spadający odsetek budynków w złym stanie technicznym (5,8 proc.). – Kraków, choć mierzy się z trudnościami strukturalnymi, sukcesywnie wdraża rozwiązania mające poprawić sytuację mieszkaniową, w tym nowe formuły, takie jak Społeczna Agencja Najmu czy Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa – podsumowuje prezydent.



Transport w Krakowie w 2024 r. stanowił jeden z kluczowych obszarów zarządzania miejskiego, z wydatkami przekraczającymi 1,7 mld zł / fot. Jan Graczyński

### Ochrona i kształtowanie środowiska

Kraków konsekwentnie realizuje politykę ochrony i kształtowania środowiska zgodną z ideą zrównoważonego rozwoju, obejmującą kluczowe usługi publiczne, od ochrony zieleni i powietrza po opiekę nad zwierzętami. W 2024 r. Miasto intensyfikowało działania związane z zazielenianiem przestrzeni – posadzono łącznie 25 345 drzew, z czego blisko 20 tys. na terenach leśnych, a także rozwijano infrastrukturę zieloną poprzez tworzenie nowych parków kieszonkowych (obecnie istnieją 43 takie parki) i zakończenie prac przy parku Złociń czy parku rzeczny im. Włodzimierza Tetmajera. W ramach walki z zanieczyszczeniem powietrza kontynuowano działania ograniczające niską emisję, wspierano odnawialne źródła energii i monitorowano jakość powietrza dzięki ośmiu stacjom pomiarowym, co pozwalało na bieżąco reagować na przekroczenia norm. Edukacja ekologiczna odegrała ważną rolę – ponad 23 tys. osób uczestniczyło w zajęciach w Centrum Edukacji Ekologicznej „Symbioza”, a niemal 5 tys. odwiedziło Krakowskie Centrum Edukacji Klimatycznej. Realizowano także działania mające na celu adaptację do zmian

klimatu, m.in. montując systemy retencji wód opadowych i prowadząc modernizację sieci kanalizacyjnej. Całkowite wydatki w tej dziedzinie wyniosły ponad 274 mln zł, z czego 31,2 proc. stanowiły inwestycje, a aż 35 proc. środków przeznaczono na utrzymanie zieleni i ochronę krajobrazu. – Wysiłki Krakowa pokazują, że ochrona środowiska to nie tylko obowiązek, ale strategiczna inwestycja w jakość życia mieszkańców i odporność miasta na wyzwania klimatyczne – twierdzi prezydent Miszalski.

### Planowanie przestrzenne i architektura

Planowanie przestrzenne i architektura pozostają jednymi z filarów polityki rozwoju Krakowa – miasta, które mierzy się zarówno z dynamicznym rozwojem, jak i z koniecznością zachowania ładu przestrzennego. W 2024 r. odnotowano dalszy wzrost odsetka powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – do poziomu 79,2 proc., co oznacza wzrost o ponad 3 punkty procentowe w ciągu dwóch lat. Przyjęto 14 nowych planów miejscowych, a prace nad 11 kolejnymi objęły ponad 1000 ha. Szczególne znaczenie miały dokumenty planistyczne dotyczące terenów pod budownictwo mieszkaniowe, zieleni miejską i układy komunikacyjne, a także wdrażanie zintegrowanych planów inwestycyjnych – narządzi kluczowych w kontekście dużych inwestycji miejskich. W ramach działań rewitalizacyjnych kontynuowano programy aktywizacji społecznej i poprawy jakości przestrzeni na terenach zdegradowanych. Chociaż łączne wydatki na tę dziedzinę wyniosły blisko 103 mln zł, tylko niewielka ich część została bezpośrednio przypisana do konkretnych usług publicznych – najwięcej pochłonęło zarządzanie zasobem geodezyjnym (6 mln zł) i gospodarowanie nieruchomością (5,4 mln zł), jednak niemal 90 proc. środków stanowiły wydatki ogólne. Takie proporcje wskazują na systemowe podejście do ►



► planowania, ale też pokazują potrzebę dalszej decentralizacji i konkretyzacji działań, by skuteczniej reagować na lokalne potrzeby przestrzenne.

### Spółeczeństwo obywatelskie

Obraz społeczeństwa obywatelskiego w Krakowie w 2024 r. był dynamiczny i zróżnicowany, m.in. uwidaczniając rosnącą aktywność mieszkańców i organizacji pozarządowych. W bazie rejestrów zarejestrowano 5848 organizacji NGO – o ponad 200 więcej niż rok wcześniej. Wskaźnik liczby organizacji na 1000 mieszkańców osiągnął poziom 7,24, co potwierdza stabilny rozwój trzeciego sektora. Miasto zorganizowało 27 procesów konsultacji społecznych, z czego większość skierowana była bezpośrednio do mieszkańców. Zrealizowano też 11. edycję budżetu obywatelskiego – z rekordowym budżetem 46 mln zł, przy czym aż 80 proc. środków przeznaczono na projekty dzielnicowe. Wśród działań wspierających mechanizmy demokracji lokalnej istotne miejsce zajęły inicjatywy młodzieżowe – w programie „Młody Kraków” i Szkolnym Budżecie Obywatelskim uczestniczyło łącznie 51 szkół, a liczba zgłoszonych projektów wzrosła o 67 proc. względem roku poprzedniego. Wskaźnik udziału w głosowaniu na projekty BO utrzymał się na poziomie powyżej 8 proc. – jednym z najwyższych w Polsce. Równolegle rozwijały się mechanizmy wspierające NGO – liczba organizacji wnioskujących o dotacje wzrosła o 74 proc., a wartość wkładów własnych (finansowych i osobowych) spadła, co może świadczyć o lepszym dostępie do zewnętrznych źródeł finansowania i większym profesjonalizmie sektora. – Kraków kontynuuje strategię wzmocnienia postaw obywatelskich, promując partycypację, wolontariat i lokalną aktywność jako fundamenty nowoczesnego miasta – uważa Aleksander Miszalski.

### Sport i rekreacja

Jak wynika z raportu, w 2024 r. Miasto zarządzało 103 obiektami sportowo-rekreacyjnymi, przeprowadzając 15 remontów, a stan infrastruktury oceniono pozytywnie – 64,6 proc. obiektów było w dobrym lub bardzo dobrym stanie. Wzrosła również liczba uczestników wydarzeń sportowych – w projektach sportowo-rekreacyjnych udział wzięło 254 830 osób. Oferta sportowa dla dzieci i młodzieży była rozwijana poprzez liczne programy i konkursy. Liczba uczestników pozaszkolnych zajęć sportowych wzrosła do ponad 21 tys. Równocześnie wspierano sport wyczynowy – krakowscy sportowcy zdobyli 105 medali i tytułów, a 128 klubów otrzymało dofinansowanie o łącznej wartości 3,4 mln zł. Inwestycje objęły modernizację

licznych obiektów, m.in. stadionu MKS Cracovia, budowę hali sportowej przy VIII LO oraz kompleksu sportowego w Mogile. Rozpoczęto także prace nad nowym kompleksem basenowym Clepardii oraz halą widowiskowo-sportową dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami przy XXX Liceum Ogólnokształcącym na os. Dywizjonu 303. Łączne wydatki Miasta na sport i rekreację wyniosły ponad 167 mln zł, z czego 26,3 proc. stanowiły inwestycje. Również kampania „Kraków w formie” zachęcała mieszkańców do aktywności fizycznej poprzez liczne wydarzenia plenerowe, co potwierdza, że Kraków systematycznie rozwija ofertę sportową jako element zdrowego i aktywnego stylu życia.

### Transport

Transport w Krakowie w 2024 r. stanowił jeden z kluczowych obszarów zarządzania miejskiego, z wydatkami przekraczającymi 1,7 mld zł, przy czym ponad 62 proc. środków przeznaczono na transport zbiorowy, a niemal 16 proc. na infrastrukturę. W odpowiedzi na rosnące potrzeby komunikacyjne Miasto uruchomiło 12 nowych linii autobusowych i zmodernizowało połączenia w gminach sąsiednich w ramach integracji międzygminnej. Znaczącym sukcesem okazał się rozwój oferty biletu metropolitalnego – jego sprzedaż wzrosła ponad dwukrotnie (732 tys. sprzedanych biletów w 2024 r. wobec 308 tys. rok wcześniej), co potwierdza skuteczność integracji taryfowej komunikacji miejskiej z koleją i innymi środkami transportu regionalnego. Wzrosła również liczba pasażerów KMK – do 368,1 mln rocznie. Rozwijano także infrastrukturę rowerową oraz system P+R – liczba miejsc parkingowych w tym systemie niemal się podwoiła (z 873 do 1625), a wskaźnik ich wykorzystania wzrósł do 61,6 proc. Inwestycje obejmowały m.in. nowe trasy rowerowe, przystanki SKA i węzły przesiadkowe, co wpisuje się w cele strategii zrównoważonej mobilności. – Kraków sukcesywnie buduje nowoczesny, zintegrowany system transportowy, którego rozwój oparty jest na efektywności, dostępności i ekologii – zapewnia prezydent Miszalski.

### Podsumowanie

– Raport o stanie gminy za rok 2024 pokazuje Kraków jako miasto z dużym potencjałem rozwojowym, wysokim poziomem usług publicznych, dbające o dziedzictwo kulturowe i bezpieczeństwo, ale także otwarte na zmiany. Określamy nowe cele rozwojowe i podejmujemy aktualne wyzwania w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu – zauważa prezydent Krakowa. Dodaje, że pierwsze miesiące jego urzędowania

## Kraków w liczbach

# 47

**Tyle publicznych instytucji kultury działało w Krakowie w 2024 r. 39 z nich to instytucje samorządowe, prowadzące łącznie 165 placówek w całym mieście.**

# 329,4

 mln zł

**Tyle w ubiegłym roku wynosiły wydatki Miasta na kulturę. To 408 zł na mieszkańca.**

# 433

**Tyle szkół i placówek oświatowych prowadziła w ubiegłym roku Gmina Miejska Kraków.**

# 107 089

**Tyłu uczniów uczęszczało w 2024 r. do miejskich placówek – to wzrost o 1476 osób względem roku poprzedniego.**

# 481

**Tyle przedszkoli ogólnodostępnych (samorządowych i niesamorządowych) funkcjonowało w ubiegłym roku w Krakowie.**

# 26 977

**Tyle osób w 14 967 rodzinach objęto pomocą społeczną. To 3,3 proc. mieszkańców Krakowa.**

# 45

**Tyle placówek wsparcia dziennego dla dzieci (26 miejskich i 19 prowadzonych przez NGO) działało w ubiegłym roku w Krakowie.**

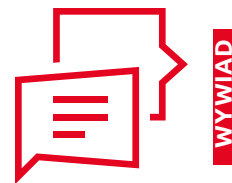
służyły wzmocnieniu fundamentów istotnych dla dalszego rozwoju, m.in. były początkiem naprawy finansów, reorganizacji struktury urzędu miasta, wprowadzania niezbędnych zmian w jednostkach i spółkach miejskich. – Dzięki zwiększeniu dochodów Miasta i wzmocnieniu kontroli nad wydatkami poprawiły się wskaźniki poziomu długu publicznego i wysokości nadwyżki operacyjnej – podsumowuje Aleksander Miszalski.





**dr hab. Michał Kudłacz, prof. UEK**

ekonomista, specjalista i naukowiec z obszaru nauk o polityce i administracji; profesor Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie pracujący w Katedrze Polityk Publicznych tej uczelni, konsultant Małopolskiego Ośrodka Badań Regionalnych Urzędu Statystycznego w Krakowie; autor i współautor kilkudziesięciu publikacji związanych głównie z problematyką rozwoju wielkich miast



## Co mówią gminne dane?

– Treści zawarte w tym dokumencie są odzwierciedleniem tego, jak żyje się mieszkańcom – mówi o raporcie o stanie gminy dr hab. Michał Kudłacz, prof. Uniwersytetu Ekonomicznego. Zachęca krakowian, by zapoznali się z raportem dotyczącym swojego miasta, bo zawiera on dane, które pozwalają ocenić działania władz, zrozumieć kierunki rozwoju i świadomie uczestniczyć w życiu samorządowym. Z naukowcem rozmawiał Tadeusz Mordarski.

### Czym tak naprawdę jest raport o stanie gminy?

**Michał Kudłacz:** Mówiąc w najprostszych słowach, jest to przygotowywany rokrocznie dokument, który ma charakter diagnostyczny. Podsumowuje on najważniejsze aspekty funkcjonowania gminy w poprzednim roku. Na ogół zamieszcza się tam informacje liczbowe, skwantyfikowane, dotyczące różnych obszarów funkcjonowania gminy. Wszystko to jest ustrukturyzowane i podzielone na rozdziały. Jeżeli co roku utrzymywana jest podobna struktura, wówczas dane z różnych lat są porównywalne, co ma bardzo istotny walor poznawczy, bo samorządy są przecież najlepszym źródłem wiedzy o sobie samych, pod warunkiem że umiejętnie agregują posiadane dane. Dzięki tym danym można w bardziej adekwatny sposób projektować ścieżki rozwojowe.

### Czy taki raport ma jakiegokolwiek znaczenie dla przeciętnego mieszkańca?

**MK:** Na ten dokument można spojrzeć z dwóch punktów widzenia. Po pierwsze, raport dostarcza bardzo ważnych danych dla władz gminy, radnych i urzędników. Pokazuje, co jest istotne, w jakim kierunku rozwija się gmina, czego brakuje, jakie są usługi i na jakim poziomie są one świadczone. Po drugie, dla przeciętnego mieszkańca raport, w którym urzędnicy prezentują swoje działania, to doskonały punkt wyjścia do oceny pracy samorządu. Ten dokument na pewno zwiększa przejrzystość działań władz gminy, a mieszkańcy mogą sprawdzić, co konkretnie zostało zrealizowane w danym roku oraz – w pewnym sensie – kontrolować samorząd. Może więc być to narzędzie obywatelskiego nadzoru, które umożliwia mieszkańcom zadawanie pytań i ocenę działań władzy, co później z kolei może mieć swoje odzwierciedlenie w wyborach. Na pewno więc raport pomaga mieszkańcom świadomie uczestniczyć w życiu gminy, rozumieć priorytety władzy, dowiadywać się, jakie są aktualne problemy i jak Miasto sobie z nimi radzi. W końcu taki raport jest punktem wyjścia do dyskusji publicznych, do konsultacji

społecznych, do projektów realizowanych w partnerstwie publiczno-społecznym i do konstruktywnej rozmowy.

### Czyli, gdyby ktoś chciał konstruktywnie krytykować władzę albo świadomie głosować w wyborach samorządowych, powinien zapoznać się z raportem?

**MK:** I to najlepiej nie tylko z ostatniego roku, ale i z lat wcześniejszych, by mieć punkt odniesienia. W takich raportach jest bowiem cała masa danych, które można analizować i na tej podstawie wyciągać wnioski. Trzeba jednak wiedzieć, w jaki sposób analizować te dane. I moim największym zarzutem do tego typu dokumentów jest to, że często brakuje w nich komponentu opisowego. Nie chodzi o to, by urzędnicy narzucali własną interpretację faktów, oceniali, co jest dobre, a co złe, ale niektóre rzeczy można pokazać bardziej opisowo lub na konkretnych przykładach. Powinno być to też napisane językiem przystępnym dla mieszkańców. Inny zarzut, dotyczący już konkretnie tych krakowskich raportów, jest taki, że ich struktura różni się w zależności od roku, w którym zostały sporządzone. Utrudnia to porównywanie dokumentów i znalezienie punktu odniesienia. Mam wrażenie, że raporty powstające w Krakowie tworzone są bardziej z myślą o urzędnikach, radnych i ekspertach niż o mieszkańcach. Tymczasem powinny być one przygotowywane tak, by mieszkańcy chętnie je czytali, a nie traktowali jak lek na bezsenność.

***Po pierwsze, raport dostarcza bardzo ważnych danych dla władz gminy, radnych i urzędników. Pokazuje, co jest istotne, w jakim kierunku rozwija się gmina, czego brakuje, jakie są usługi i na jakim poziomie są one świadczone. Po drugie, dla przeciętnego mieszkańca raport, w którym urzędnicy prezentują swoje działania, to doskonały punkt wyjścia do oceny pracy samorządu.***

### Czy ten raport jest odzwierciedleniem jakości życia mieszkańców, czy to raczej jakość życia mieszkańców przekłada się na dane zawarte w raporcie?

**MK:** Ja bym powiedział, że treści zawarte w tym dokumencie są odzwierciedleniem tego, jak żyje się mieszkańcom, oraz że jest to próba ustrukturyzowania, skwantyfikowania i zobiektywizowania pewnych obserwowalnych faktów, które służą ocenie działań władz miasta i urzędników. To z kolei może – i powinno – przełożyć się na optymalizację ścieżki rozwoju oraz polepszenie jakości życia mieszkańców tak, by kolejny raport wypadł jeszcze korzystniej.

# Literacki kompas – kierunek fantasy, historia i przygoda!

Małgorzata Koźma

Wakacje to czas odpoczynku. Biblioteka Kraków proponuje w tym okresie krakowianom, a w szczególności rodzinom z dziećmi, trzy literackie weekendy.

Motywy przewodnim tych wakacyjnych wojaży, przygotowanych w ramach projektu „Literacki kompas”, będą lubiane przez czytelników powieści: fantastyczne, historyczne oraz przygodowe. Zapraszamy do udziału w literackich weekendach, obejmujących piątkowe spotkania autorskie w wybranych filiach Biblioteki Kraków oraz sobotnie pikniki rodzinne w klimatycznym ogrodzie Biblioteki Głównej, składające się m.in. ze spotkań autorskich, warsztatów edukacyjnych (teatralnych, ekologicznych, tanecznych itp.) i innych atrakcji. Uczestnicy pikników, niezależnie od ich wieku, zaproszeni zostaną także do udziału w konkursach na najlepszy strój postaci literackiej – ich zadaniem będzie przygotowanie i zaprezentowanie stroju wybranego bohatera powieści wpisującej się w temat danego pikniku.

Na pierwsze sobotnie wydarzenie zapraszamy 5 lipca, będzie to piknik przygodowy. Następny – piknik fantastyczny, połączony



z urodzinami znanego na całym świecie czarodzieja – zorganizowany zostanie 2 sierpnia, a historyczne wydarzenia i znani bohaterowie z przeszłości będą tematem przewodnim pikniku zaplanowanego na 23 sierpnia. Wstęp wolny.

Szczegółowe programy wydarzeń ujętych w projekcie „Literacki kompas”, dofinansowanym ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury, będą publikowane na stronie: biblioteka.krakow.pl. (MK)



ALEKSANDER MISZAŁSKI  
PREZYDENT MIASTA KRAKOWA  
ZAPRASZA

Ogólnopolski konkurs literacki

## Nagroda Żółtej Ciżemki

za najlepszą książkę dla dzieci i młodzieży  
wydaną w 2024 roku

NAGRODĘ FUNDUJE MIASTO KRAKÓW



LAUREACI  
IX EDYCJI

**Aleksandra Czudźak**

grafika

**Paweł Beręsewicz**

tekst

BIBLIOTEKA KRAKÓW • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA





# Aktywne lato wśród zieleni

Sylwia Groń-Ząbek

**Kiedy dni stają się dłuższe, a miejskie parki oszałamiają bogactwem barw i zapachów, nie ma lepszego miejsca na aktywność niż zielone zakątki Krakowa. Tegoroczne lato zapowiada się nie tylko słonecznie, ale przede wszystkim aktywnie – i to wśród bujnej zieleni parków, gdzie sport łączy się z relaksem, a aktywność fizyczna z przyjemnością bycia blisko natury. Wzorem ubiegłych lat również w tym roku czeka na mieszkańców bogata oferta wydarzeń i zajęć organizowanych na świeżym powietrzu.**

Po ogromnym sukcesie zeszłorocznej edycji powraca cykl „Ćwicz w zieleni”, czyli bezpłatne zajęcia plenerowe realizowane we współpracy z My Fitness Place. W samym sercu Krakowa, w parku Jordana oraz w urokliwym parku Bednarskiego, odbywać się będą regularne spotkania z jogą i pilatesem, prowadzone przez profesjonalnych instruktorów. Co ważne, udział w zajęciach nie wymaga wcześniejszych zapisów ani specjalistycznego przygotowania – wystarczy odrobina chęci i wygodny strój. To propozycja dla każdego, kto pragnie zadbać o swoje ciało i umysł, a przy tym cieszyć się atmosferą miejskich terenów zielonych.

## „Łączymy bronowickie parki”!

W Krakowie aktywność fizyczna nie ogranicza się tylko do jednego projektu. W ramach programu „Łączymy bronowickie parki”, finansowanego z Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa, mieszkańcy mogą korzystać z jeszcze szerszej oferty, obejmującej propozycje sportowe, rekreacyjne i edukacyjne. To przymiślany i kompleksowy projekt, w którym każdy – niezależnie od wieku, kondycji czy preferencji – może znaleźć coś dla siebie. Treningi biegowe, które już wystartowały w maju i potrwają do grudnia, odbywają się w przyjaznej atmosferze z udziałem trenerów z inicjatywy „I Ty Możesz Być Wielki”. Do udziału w nich zaproszeni są zarówno doświadczeni biegacze, jak i osoby, które dopiero rozpoczynają swoją przygodę z tą formą ruchu. Równolegle odbywają się zajęcia z pilatesu, jogi, słów joggingu, warsztaty szachowe, a także ćwiczenia pod okiem fizjoterapeuty, które pomagają zadbać o zdrowy kręgosłup i ogólną sprawność.

Ważnymi elementami letniej oferty są wydarzenia integrujące społeczność lokalną. Pikniki, koncerty, potańcówki czy pokazy kina plenerowego to tylko część propozycji z bogatego kalendarza wydarzeń. Szczególnie wyczekiwana jest Sobótka

Bronowicka – tradycyjne obchody nocy świętojańskiej organizowane we współpracy z Rydlówką i Stowarzyszeniem Miłośników Bronowic, które w tym roku odbędą się 27 czerwca. To okazja, by poczuć klimat dawnego Krakowa, posłuchać muzyki i wziąć udział w wyjątkowym święcie światła i ognia.

Dla osób ceniących aktywność spokojniejszą, nastawioną na kontakt z naturą i rozwój osobisty, przygotowano wyjątkowy cykl spacerów tematycznych. Od wędrówek fotograficznych zakończonych plenerową wystawą, przez wyprawy herpetologiczne, dendrologiczne, mykologiczne i te poświęcone jadalnym łąkom, aż po nocne obserwacje zwierząt z wykorzystaniem kamery termowizyjnej – każdy spacer to niepowtarzalna okazja do odkrywania miejskiej przyrody z nowej perspektywy. Zadbano także o miłośników czworonogów, oferując im spacer z konsultacjami behawioralnymi, które wspierają relację między właścicielem a pupilem.

Szczegółowy harmonogram wydarzeń znajduje się na stronie: [zsm.krakow.pl](http://zsm.krakow.pl), w zakładce: Rekreacja / Łączymy bronowickie parki. Zachęcamy również do dołączenia do grupy na Facebooku „Łączymy Bronowickie Parki”.

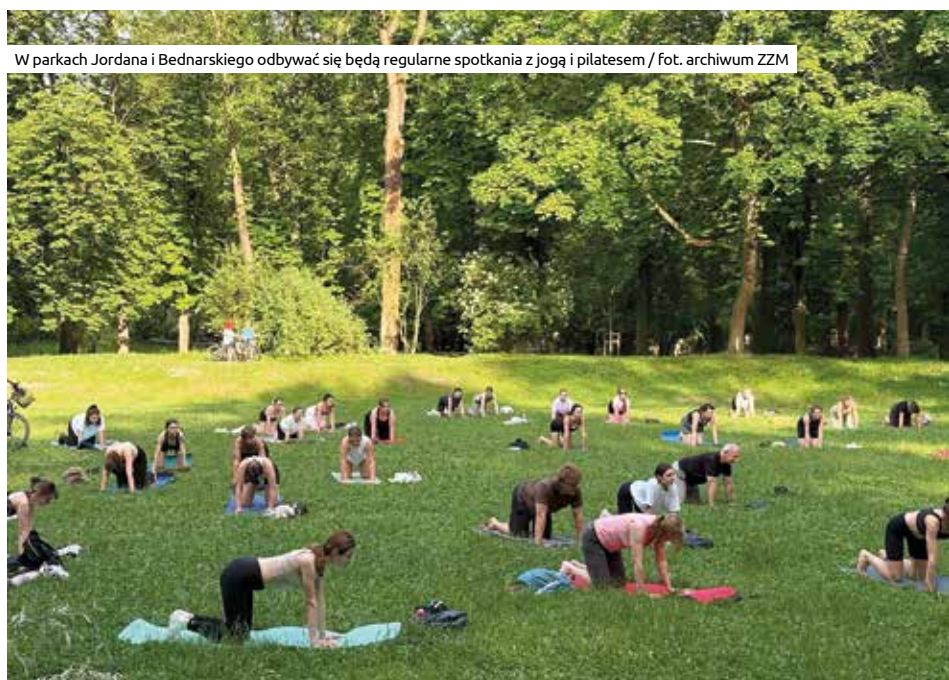
## Aktywna Fabryczna!

Dzięki budżetowi obywatelskiemu park przy ul. Fabrycznej tętni życiem przez całe lato. Regularne zajęcia jogi oraz programy ruchowe takie jak „Zdrowe ciało” i „Powrót do formy” pozwalają zadbać o elastyczność, mobilność i dobre samopoczucie. To przyjazne i motywujące spotkania, które pomagają rozruszać ciało po całym dniu pracy i odzyskać wewnętrzną równowagę.

\*\*\*

Dzięki zaangażowaniu Miasta oraz mieszkańców, wspólne ćwiczenia, spacer i wydarzenia kulturalne w zielonych zakątkach Krakowa zyskują nowy, pełniejszy wymiar. Każdy może znaleźć tu coś dla siebie. W dobie rosnącej świadomości zdrowotnej i potrzeby kontaktu z naturą inicjatywy takie jak „Ćwicz w zieleni” czy aktywności projektu „Łączymy bronowickie parki” pokazują, jak zielone przestrzenie Krakowa stają się prawdziwym centrum życia miejskiego. Nie tylko odpoczynku, ale i rozwoju, aktywności oraz spotkań. Warto wykorzystać nadchodzące lato, by zrobić coś dobrego dla siebie. Zapraszamy na ćwiczenia wśród drzew, śmiech pod chmurką i taniec w świetle zachodzącego słońca.

Więcej informacji o wakacyjnych aktywnościach można znaleźć na stronie: [zsm.krakow.pl](http://zsm.krakow.pl) oraz na profilu FB „Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie”.



W parkach Jordana i Bednarskiego odbywać się będą regularne spotkania z jogą i pilatesem / fot. archiwum ZSM

# Nadchodzą kolejne Krakowskie Noce

Dominika Jaźwiecka

Cykl Krakowskich Nocy to wyjątkowa propozycja Miasta dla mieszkańców i turystów. Co nas czeka w wakacje?

**12** lipca Kraków będzie rozbrzmiewał muzyką jazzową. Koncerty odbywać się będą w kilku miejscach – w kawiarniach, klubach jazzowych oraz na scenach plenerowych. Nowością tegorocznej edycji Nocy Jazzu będzie potańcówka „na jazzową nutę” na Małym Rynku.

Szczególnie ciekawie zapowiada się propozycja Dworku Biało-prądnickiego, gdzie na scenie plenerowej wystąpi zespół Akimbo, najnowszy projekt Pawła Mańki – gitarzysty i kompozytora, jednego z najbardziej obiecujących i intrygujących artystów młodego pokolenia. Akimbo to zespół instrumentalny z rozbudowaną sekcją instrumentów dętych, łączący wolność współczesnej muzyki improwizowanej z nowatorskim wykorzystaniem live electronics.

Na uwagę zasługuje Krakow Improvisers Orchestra, która wystąpi na scenie kina Sfinks Ośrodka Kultury Norwida. Zespół wykona improwizację swobodną i dyrygowaną, w której dyrygent prowadzi muzyków dzięki systemowi gestów. Jej wynalazcą i propagatorem był Lawrence D. „Butch” Morris, który w latach 80. XX w. opracował system kilkunastu znaków dla muzyków.

Z kolei tegoroczna, 18. edycja Nocy Cracovia Sacra (14–15 sierpnia) realizowana będzie pod hasłem „Dziedzictwo królewskie



Już 12 lipca Kraków wypełni muzyka jazzowa / fot. Joanna Hadam

w przestrzeni sacrum. 1000-lecie Korony Polskiej”, w nawiązaniu do jubileuszu ustanowienia pierwszej Korony Królestwa Polskiego. Przed nami wystawy, spektakle i koncerty muzyki sakralnej, wśród których na uwagę zasługują zwłaszcza „Muzyka zespołu królewskich rorantystów obrazem 1000-lecia historii Korony Polskiej”, „Śpiewy i pieśni historyczne”, tj. cykl pieśni historycznych Stanisława Moniuszki oraz pieśni maryjne.

Będzie też szansa na zwiedzanie krakowskich kościołów i klasztorów. Szczególną atrakcją jest możliwość zobaczenia miejsc na co dzień zamkniętych dla zwiedzających. Muzeum Katedralne na Wawelu pokaże unikatowe dokumenty pergaminowe wystawione przez Kazimierza Jagiellończyka i Zygmunta Starego. Archiwum Kapituły poprowadzi przy eksponatach krótką prezentację na temat wystawianych dokumentów. Do zwiedzania udostępnione zostaną Muzeum Dominikanów, Muzeum Archidiecezjalne, Muzeum Duchowości i Kultury Cystersów.

Szczegółowe informacje dostępne na stronie: [krakowskienoc.pl](http://krakowskienoc.pl).



 **Kraków**

**Krakowskie Forum Kultury**

zaprasza na:

 **XV Krakowskie  
Miniatury  
Teatralne**

**14-20 lipca 2025**

Nowohuckie Centrum Kultury, al. Jana Pawła II 232

Teatr Ateneum im. Stefana Jaracza w Warszawie

**PUŁAPKA NA MYSZY**

14 lipca 2025, poniedziałek, 19:00

Teatr Muzyczny ROMA w Warszawie

**BAJO BONGO**

17 lipca 2025, czwartek, 19:00

Teatr Polski w Warszawie

**KOCHANY, NAJUKOCHAŃSZY...**

18 lipca 2025, piątek, 19:00

Teatr Kamienica w Warszawie

**HALO, TU BIELICKA! CZYLI BYĆ JAK HANKA**

19 lipca 2025, sobota, 19:00

Teatr Kwadrat im. Edwarda Dziewońskiego w Warszawie

**GRA W RANDKI**

20 lipca 2025, niedziela, 19:00

KRAKOWSKIE FORUM KULTURY - INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

 **Ateneum**  
Teatr im. Stefana Jaracza w Warszawie

 **ROMA**  
Teatr Muzyczny

fundacja  
sztuki  
kreatywna  
przestrzeń

 **ARS IMAGO**  
PRODUKCJA & IMPRESARIAT

 **TEATR POLSKI**  
IM. ADAMA SZCZYPSKIEGO  
W WARSZAWIE

 150  
LECIĘ  
PAŃSTWA  
POLSKIEGO

 **teatr KWADRAT**

Organizator:

Partnerzy:

Patroni medialni:



Krakowskie  
Forum Kultury



nowohuckie  
centrum  
kultury



WODOCIĄGI  
Miasta Krakowa





# Chodźmy na spacer po Prądniku

Paweł Kos

**W majowym numerze dwutygodnika przybliżaliśmy sylwetkę Piotra Kluzeka – byłego wójta Prądnika Białego, na cześć którego została nazwana jedna z ulic Krakowa. Czy zastanawialiście się, ilu takich lokalnych i być może nieco zapomnianych bohaterów możemy jeszcze odkryć w swojej okolicy? Odpowiemy od razu: bardzo wielu.**

**S**zukacie pomysłu na spędzenie wolnych dni w wakacje, a niekoniecznie chcecie wyjeżdżać poza Kraków? Warto zajrzeć na Prądnik Biały. Propozycję tę kierujemy do mieszkańców nie tylko tej dzielnicy, ale całego miasta. – Na moich wycieczkach trafiali się nawet ludzie z... Kielc i z Warszawy! – przyznaje Zofia Ozaist-Zgodzińska, historyczka sztuki, menedżerka kultury i autorka „Spacerownika prądnickiego. Książki do działania”.

## Jak zwiedzać Prądnik Biały?

Jeżeli chcecie poznać tę dzielnicę z przewodnikiem, będziecie mieli do tego okazję 12 lipca na spacerze organizowanym przez Zarząd Zieleni Miejskiej. W programie, poza samą wędrówką, jest też m.in. degustacja słynnego chleba prądnickiego. Obowiążują zapisy przez stronę ZZM.

– Spacerują są interaktywne. Ludzie przychodzą i czasem chcą się dowiedzieć czegoś konkretnego, dlatego staram się odpowiadać na ich pytania. Pokazuję wyjątkowe, ukryte miejsca, podpowiadam skróty, które sama poznałam dzięki mieszkańcom – mówi Zofia Ozaist-Zgodzińska.

Możecie także wybrać się na wycieczkę samodzielnie. Polecamy wtedy sięgnąć po wspomniany już „Spacerownik prądnicki” autorstwa naszej rozmówczynie. Można go wypożyczyć w Bibliotece Kraków albo... wygrać w konkursie. Aby to zrobić, należy przyjść do Towarzystwa Prądnickiego (w bibliotece na plebanii parafii Pana Jezusa Dobrego Pasterza) w poniedziałek o godz. 18.00 i rozwiązać prądnicką zagadkę.

## Latawiec z Prądnika do Krakowa

Mając już w ręce „Spacerownik prądnicki”, trzeba zdecydować, co robić dalej. Kilka propozycji ma Zofia Ozaist-Zgodzińska. – Pokazaliśmy prostą instrukcję, jak za pomocą łatwo dostępnych materiałów przygotować latawiec. I wzorem Marii Pinińskiej-Bereś „wystać list” z Prądnika do Krakowa. Maria Pinińska-Bereś oraz jej mąż Jerzy Bereś są dla nas inspiracją przy tworzeniu Ekomuzeum Prądnika, ponieważ

w ich twórczości widać paralele z tym, co najbardziej prądnickie, co określa charakter tego miejsca. Oczywiście nie oznacza to, że to jedyni artyści, którzy tworzyli na Prądniku.

Wspomnieliśmy już o ludziach, którzy zapisali się w lokalnej historii, takich jak chociażby Jakub Major, który doprowadził do przyłączenia Prądnika Czerwonego do Krakowa oraz jako jeden z pierwszych... odśnieżał drogę przed swoim domem. Swoją ulicę ma też biskup krakowski Jan Paweł Woronicz, jest ulica Celarowska na cześć Pawła i Andrzeja Cellarych, są: ulica Olgi Boznańskiej oraz rondo Piekarza Ochwata. Próżno byłoby próbować wymieniać wszystkich, zwłaszcza że są i tacy, którzy utrzymują się w lokalnej pamięci, ale nie zostali jeszcze uhonorowani, np. nazwaniem ulicy ich nazwiskiem.

– Tak naprawdę, aby znaleźć coś ciekawego w tym miejscu, wystarczy ruszyć

**Zapraszamy do wystuchania podcastów nagrywanych w ramach Ekomuzeum Prądnika. W każdym odcinku przybliżamy jedno miejsce i jedną z osób, które tu mieszkały. Można je znaleźć w serwisie YouTube na kanale Centrum Kultury Dworku Białoprądnickiego.**

wzdłuż rzeki Prądnik, w którąkolwiek stronę. Zapraszamy także wystuchania podcastów nagrywanych w ramach wspomnianego Ekomuzeum Prądnika. W każdym odcinku przybliżamy jedno miejsce i jedną z osób, które tu mieszkały. Można je znaleźć w serwisie YouTube na kanale Centrum Kultury Dworku Białoprądnickiego – podpowiada Zofia Ozaist-Zgodzińska.

Warto też śledzić profil Towarzystwa Prądnickiego na Facebooku, aby być na bieżąco z wydarzeniami zarówno na Prądniku Białym, jak i Czerwonym.



Kolejna okazja, by pospacerować po Prądniku z przewodnikiem, nadarzy się już 12 lipca / Fot. Trzy Kawki



# KRAKÓW.PL

# mini

## CZEŚĆ! HI! BUENOS DIAS! BONJOUR! CIAO! AHOJ!

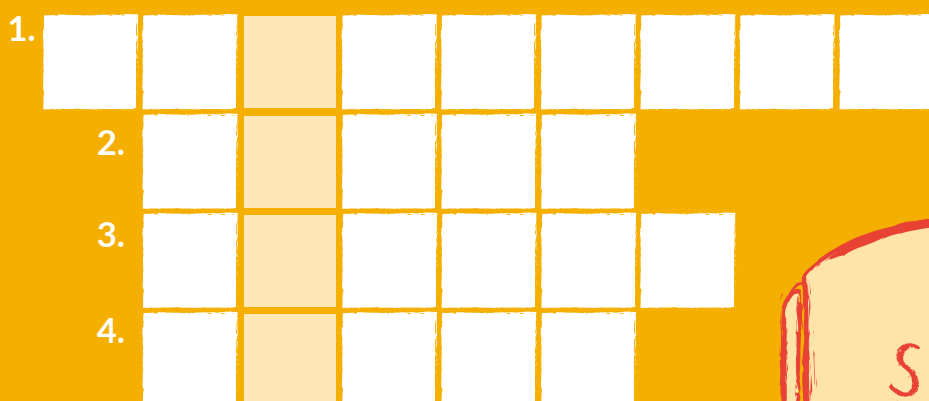
Odliczam już dni do wakacji, bo moi kuzyni zaprosili mnie i Smoka Wawelskiego na leśne obozowisko w Chmurnastych Górach. Szykują się noce w hamaku i śmiech do księżyca.

Mam nadzieję, że i wy macie mnóstwo planów na lato! A jeśli znajdziecie chwilę, to wybierzcie się na zabawy terenowe w krakowskich parkach lub zajrzyjcie do Lasu Wolskiego, gdzie echo zna imiona wszystkich zwierzaków. To idealna okazja, by spędzić czas jak najbliżej natury. Polecam wam również wakacyjne propozycje Muzeum Krakowa, które w ramach akcji „Lato w mieście” przygotowało spacer, warsztaty i questingi – wszystko pod hasłem: „Duże i małe w Krakowie wspinały!”.

Życzę wam cudownych wakacji! Niech będą pełne przygód, śmiechu i opowieści.



## MINIKRZYŻÓWKA



1. Jedziesz na niej, odpychając się nogą.
2. Leci wysoko w niebo.
3. Pływa po morzu.
4. Ma pedały i dzwonek.

## SMOKOPEDIA

Pierwsze biuro podróży założył w 1841 r. Anglik Thomas Cook. Zorganizował wtedy wycieczkę pociągiem dla ponad 500 osób i zadbał o wszystko: bilety, jedzenie i program. Jego pomysł dał początek turystyce zorganizowanej i wakacjom, jakie znamy dziś. Dzięki niemu podróżowanie stało się dostępne nie tylko dla bogatych, ale dla wszystkich, którzy marzyli o przygodzie.



# SMOCZY REBUS

Rozwiążcie rebus i odgadnijcie hasło.



NNA



ZKA



Ł



CAR



KO

S



J



KR

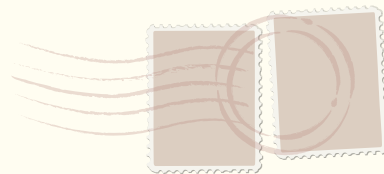
HASŁO:

## POMYŚL-Ł-OWNIK

Wakacje to czas przygód, uśmiechów, lodów i chodzenia boso po trawie. Gdziekolwiek będziecie, możecie wysłać komuś pocztówkę! Wystarczy kilka słów i odrobina serca. Napiszcie, co widzieliście albo jak pachnie wasze lato.

Wyślijcie kartkę do rodziny, przyjaciela albo... do samych siebie! Gdy ją odbierzecie po wakacjach, uśmiech wróci jak bumerang.



---

---

---

---

---

---

## SMOKOROŻCOWY PAKIET ZABAW

Przygotowałam dla was małe gry na dużą drogę – idealne do samochodu, pociągu i samolotu.

### SMOKOROŻCOWY DETEKTYW

Jedna osoba wymyśla „coś” (np. zwierzę, przedmiot, osobę), a inni zadają pytania, na które można odpowiedzieć tylko „tak” lub „nie”.

### OPOWIEŚĆ SPOD SMOCZEGO OGONA

Zaczynamy historię: „Pewnego dnia Smok i Smokorożec znaleźli dziwny plecak na chmurze...”. Każdy dopowiada jedno zdanie. Powstaje zabawna bajka!

### ZOBACZ TO, CO SMOK WIDZI

Jeden z graczy wybiera coś, co widzi za oknem, ale nie mówi, co to. Mówi tylko: „Widzę coś, co jest...” (np. zielone, wysokie, błyszczące). Pozostali zgadują, o co chodzi!

### SMOCZE ZAKŁĘCIA

Wymyśl własne zaklęcie na:

- zatrzymanie deszczu,
- poprawę humoru.



# Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

## 29 maja

- Udział w konferencji w ramach wydarzeń prezydencji Polski w Radzie Unii Europejskiej „Szczyt Lotniczy w Krakowie. Ku bezpiecznemu, czystemu i konkurencyjnemu lotnictwu europejskiemu” („Kraków Aviation Summit. Towards safe, clean and competitive European aviation”), Teatr im. J. Słowackiego, pl. św. Ducha
- Spotkanie z prezydentem Aleksandrem Kwaśniewskim
- Jubileusz 50-lecia Stowarzyszenia „Kuźnica”, Sala Obrad RMK
- Konferencja prasowa z okazji przeniesienia jednej z najbardziej prestiżowych i najdłużej działających serii turniejów e-sportowych na świecie Intel Extreme Masters (IEM) z Katowic do Krakowa, Centrum Kongresowe ICE Kraków, ul. Konopnickiej

## 30 maja

- Konferencja prasowa w sprawie inwestycji 7R HUB Nowa Huta – budowa kompleksu technologiczno-produkcyjnego na obszarze Centrum Logistyczno-Przemysłowego „Ruszcza”, wchodzącego w skład projektu „Kraków Nowa Huta Przyszłości”, którego wartość to ok. 1 mld zł, hol prezydencki

## 31 maja

- Dzień Wolności i Samorządności oraz wręczenie medali „Dziękujemy za wolność” i odznaki Honoris Gratia, scena plenerowa Nowohuckiego Centrum Kultury
- Gala jubileuszowa z okazji 10-lecia Krakowskiego Teatru Variété, ul. Grzegorzeka

## 1 czerwca

- Otwarcie parku Aleksandry Północ – wspólne sadzenie z dziećmi krzewów malin i lilaków, ul. Jerzmanowskiego
- Dzień Dziecka w Zajezdni Tramwajowej Nowa Huta, ul. Ujastek



zdjęcia: Bogusław Świerżowski, Piotr Wojnarowski / UMK

## 3 czerwca

- Wideokonferencja prezydentów Unii Metropolii Polskich

## 4 czerwca

- Sesja Rady Miasta Krakowa, Sala Obrad RMK

- Spotkanie z marszałkiem województwa małopolskiego Łukaszem Smółką, ul. Basztowa
- Spotkanie z koordynatorką krajową Biura UNICEF ds. Reagowania na Potrzeby Uchodźców w Polsce Noną Zicheman

## 5 czerwca

- Uroczysta sesja Rady Miasta Krakowa – nadanie tytułu Honorowego Obywatela Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa ks. Adamowi Edwardowi Fredro-Bonieckiemu, Sala Obrad RMK



- Koncert z okazji 55-lecia Capelli Cracoviensis, podczas którego odznaki Honoris Gratia otrzymali dyrektor naczelny i artystyczny Jan Tomasz Adamus oraz wicedyrektor Teresa Bałos, Filharmonia Krakowska, ul. Zwierzyniecka

## 6 czerwca

- Inauguracja XXVI Tygodnia Osób z Niepełnosprawnością „Kocham Kraków z wzajemnością”, Rynek Główny
- Uroczyste wręczenie odznak Honoris Gratia z okazji Święta Miasta, Sala Obrad RMK

## 7 czerwca

- Dni Nowej Huty 2025, skwer Budowniczych Nowej Huty

## 8 czerwca

- Dzień Otwarty Magistratu oraz przywitanie Parady Smoków, Urząd Miasta Krakowa, pl. Wszystkich Świętych

## 9 czerwca

- Spotkanie z mieszkańcami Dzielnicy VII Zwierzyniec w Olszanic
- Spotkanie Kraków Network 2.0, Centrum Kongresowe ICE Kraków
- Otwarcie ogrodu parcelowego „Pod gwiazdami”, ul. Orla

## 10 czerwca

- Spotkanie z ambasadorem Kuwejtu w Polsce Saadem Abdulazizem Mohammedem Al-Mehainim

## 11 czerwca

- Sesja Rady Miasta Krakowa, Sala Obrad RMK





Wydarzenie odbywało się w Centrum Kongresowym ICE / Fot. Jan Graczyński

**CITIES  
FORUM**  
KRAKÓW  
17-19 JUNE 2025



EUROPEAN  
URBAN  
INITIATIVE

Kraków

## Kraków gospodarzem europejskiej debaty o przyszłości miast

**Nina Lenartowicz-Sokołowska**

**Od 17 do 19 czerwca Centrum Kongresowe ICE Kraków gościło szóstą edycję Cities Forum – kluczowego wydarzenia Komisji Europejskiej poświęconego przyszłości miast w Unii Europejskiej.**

Forum, współorganizowane przez Dyrekcję Generalną ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (DG REGIO) oraz Europejską Inicjatywę Miejską (EUI), zgromadziło blisko 800 uczestników reprezentujących samorządy lokalne i regionalne, instytucje europejskie, środowiska akademickie oraz praktyków polityki miejskiej z całej Europy.

Wydarzenie organizowane pod hasłem „Wzmacnianie miast, kształtowanie przyszłości Europy” było okazją do wspólnej refleksji nad kierunkami zrównoważonego rozwoju miejskiego w kontekście polityki spójności UE. W jej ramach w latach 2021–2027 Unia Europejska inwestuje ponad 24 mld euro w strategię zintegrowanego rozwoju miast.

Kraków – miasto o wyjątkowym dziedzictwie kulturowym i nowoczesnym podejściu do zarządzania przestrzenią miejską – stanowi świetne tło do prowadzenia konstruktywnego dialogu i wymiany doświadczeń. Program trzydniowego wydarzenia, które zainaugurował prezydent Aleksander Miszalski, wypełniały debaty, warsztaty i wizyty terenowe, poświęcone najważniejszym wyzwaniom, z jakimi mierzą się europejskie miasta. Dyskusje koncentrowały się m.in. na dostępności mieszkań, transformacji cyfrowej, mobilności miejskiej, a także włączeniu społecznym i odporności miast na zmiany.

Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z innowacyjnymi praktykami wdrażanymi w ramach Europejskiej Inicjatywy Miejskiej – kluczowego narzędzia UE wspierającego

miejską politykę rozwoju w obecnym okresie programowania. Zaprezentowano europejskie rozwiązania pilotażowe, finansowane z funduszy unijnych, które odpowiadają na złożone wyzwania związane z przyszłością miast, a także działania zwiększające potencjał instytucjonalny samorządów.

Jednym z głównych założeń Forum jest dążenie do stworzenia praktycznej platformy wymiany wiedzy i inspiracji oraz budowania partnerstw pomiędzy europejskimi miastami. Dlatego też szczególnym zainteresowaniem cieszyły się wizyty studyjne, podczas których uczestnicy mogli zobaczyć, jak miasto wdraża zasady zrównoważonego planowania przestrzennego, integrując aspekty środowiskowe, społeczne i gospodarcze. Uczestnicy Forum odwiedzili m.in. zrewitalizowany Zakrzówek, Centrum Wielokulturowe na Zabłociu, a także Centrum Rekreacji i Wypoczynku „Przylasek Rusiecki”.

Organizacja Cities Forum 2025 w Krakowie miała również istotny kontekst polityczny – wydarzenie odbyło się bowiem w ostatnich już tygodniach polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej.

Cities Forum 2025 potwierdziło, że miasta są nie tylko miejscem koncentracji wyzwań, ale także przestrzenią, gdzie powstają innowacyjne odpowiedzi na problemy współczesnej Europy. Kraków – jako gospodarz – pełnił ważną funkcję w tej debacie, stanowiąc istotny punkt odniesienia dla europejskiej polityki miejskiej.



# Letnie wydarzenia kulturalne w sercu Nowej Huty

Łukasz Kolender

**Nowa Huta latem nie zwalnia tempa – wręcz przeciwnie! Od pierwszego do ostatniego dnia lipca mieszkańców dzielnicy i całego Krakowa czeka tu prawdziwa kulturalna uczta. Teatr Łaźnia Nowa i Dom Utopii – Międzynarodowe Centrum Empatii zapraszają na Bulwar[t] Sztuki 2025, czyli letni cykl wydarzeń pod hasłem „Hulaj Huta”!**

**W** programie znalazło się prawie 100 wydarzeń – koncerty, kino plenerowe, stand-upy, warsztaty artystyczne, aktywności dla dzieci, spotkania kulinarne i literackie, silent disco, a także wiele okazji do wspólnego spędzania czasu – nad Zalewem Nowohuckim, w ogrodzie Teatru czy na dachu Domu Utopii.

– Stawiamy na relaks i beztroskę, baśniową wyobraźnię najmłodszych, śmiech i sąsiedzkie rozmowy – mówi Małgorzata Szydłowska, współtwórczyni Łaźni Nowej i dyrektorka Domu Utopii. – Jesteśmy przekonani, że energia naszego wakacyjnego programu przypomni wszystkim najważniejsze przestanie sztuki, którym jest łączenie ludzi ponad podziałami, uczenie życzliwości, rozbudzanie ciekawości i dawanie siły do zmieniania świata na lepsze.

Szczególne miejsce w programie zajmują wydarzenia dla dzieci – warsztaty kreatywne i animacje, a także bajkowe spektakle i koncerty prezentowane w ramach letniej odśrody odbywającego



Tego lata hulaj z nami po Hucie / fot. Monika Stolarska

się równolegle do Bulwar[t]u festiwalu Mała Boska Komedia. Organizatorzy przygotowali również atrakcje kulinarne i strefy relaksu.

Pełen program wydarzeń, a także wejściówki i karnety dostępne są na stronie: [laznianowa.pl](http://laznianowa.pl). Hulaj z nami po Hucie – tego lata kultura jest na wyciągnięcie ręki!



## Zgłoś miejsce przyjazne rodzinom z dziećmi w Krakowie

**D**o 31 lipca trwa nabór do siódmej edycji plebiscytu „Miejsce Przyjazne Rodzinom z Dziećmi”. Zapraszamy do wskazania w Krakowie miejsc, w których rodziny z dziećmi są nie tylko mile widziane, a wręcz oczekiwane. Formularz zgłoszeniowy dostępny jest na stronie Krakowskiej Karty Rodzinnej pod adresem: [kk.krakow.pl](http://kk.krakow.pl).

W konkursie przewidziano pięć kategorii: „Hotele, gastronomia i rozrywka”, „Firmy produkcyjne, obiekty handlowo-usługowe i mieszkalne”, „Kultura, sport i rekreacja”, „Urzędy i edukacja” oraz „Zdrowie”.

Najlepsze i najciekawsze zgłoszone do plebiscytu miejsca, wybrane po rekomendacji Kapituły Konkursowej, zostaną przedstawione do akceptacji Prezydenta Miasta Krakowa i mają szansę na zdobycie certyfikatu Prezydenta Miasta Krakowa. Akcja zakończy się uroczystą galą w czwartym kwartale 2025 r.

Zgłaszany podmiot nie może prowadzić działalności na rzecz rodzin z dziećmi,

nie może to więc być np. żłobek, przedszkole, bawialnia dla dzieci. W plebiscycie nie mogą bowiem brać udziału podmioty, które statutowo zostały utworzone w celu realizacji zadań na rzecz rodzin z dziećmi. (red.)



### Kraków – instrukcja obsługi

Gdzie zgłosić się po pomoc, gdy znajdziemy się w sytuacji kryzysowej? Jak skorzystać z nieodpłatnej porady prawnej? W jaki sposób zaangażować się w budżet obywatelski i konsultacje społeczne? Kiedy zapisać dziecko do przedszkola? Na te i wiele innych pytań odpowiada nowa publikacja „Kraków 2025 – instrukcja obsługi”. W najnowszym wydawnictwie przygotowanym przez Wydział Komunikacji Społecznej UMK znalazły się niezbędne informacje na temat Miasta i funkcjonowania urzędu. Na jego łamach w przystępny sposób wyjaśniamy, które wydziały zajmują się poszczególnymi rodzajami spraw, podajemy ważne adresy i telefony, a wszystko dopełniamy ciekawostkami. Zwracamy również uwagę na zmiany, które pojawiły się w związku z nową kadencją samorządu. Publikacja będzie dostępna bezpłatnie we wszystkich lokalizacjach Urzędu Miasta Krakowa, w siedzibach miejskich jednostek, filiach Biblioteki Kraków oraz w instytucjach kultury.





## 51. edycja Tynieckich Recitali Organowych

**Kamil Korona**

**Ponad pół wieku tradycji, czterech organistów, dziesięcioro wykonawców i cztery niedzielne koncerty – Tynieckie Recitale Organowe powracają po raz 51.! Tegoroczna edycja festiwalu rozpocznie się 13 lipca, a kolejne koncerty odbędą się 27 lipca, 10 i 24 sierpnia, zawsze o godz. 16.00 w kościele opactwa Benedyktynów w Tyńcu.**

**W** programie recitali znajdzie się muzyka organowa różnych epok – od renesansu po kompozycje współczesne. Tradycyjna formuła koncertów łączy solowe występy wirtuozów organów z prezentacjami muzyki kameralnej w wykonaniu zaproszonych instrumentalistów i solistek.

W murach tysiącletniego opactwa tynieckiego wystąpią: organiści – Krzysztof Musiał, Marek Stefański, Agnieszka Radwan-Stefańska, Anna Firlus oraz Artur Szczerbini; instrumentalisci – Mariusz Kominiak, Krzysztof Firlus oraz Jakub Kulawik, sopranistki – Magdalena Drozd oraz Elena Finelli.

Bilety na koncerty dostępne są w cenie 50 zł (normalny) oraz 40 zł (ulgowy) dla posiadaczy kart Podgórze w Kultu-rze oraz Karta Seniora CKP. Można je nabyć online na stronie: [biletytna.pl](http://biletytna.pl), osobiście w Centrum Kultury Podgórze przy ul. Sokolskiej 13 (w punkcie informacyjnym na



fot. archiwum organizatora

parterze) oraz bezpośrednio przed każdym recitalem przy wejściu do kościoła.

Organizatorami wydarzenia są: Centrum Kultury Podgórze i Opactwo Benedyktynów w Tyńcu (Fundacja Chronić Dobro), a jego partnerem jest Rada Dzielnicy VIII Dębniaki.



## Muzyka kameralna w murach opactwa Benedyktynów

**T**ynieckie Recitale Kameralne powracają! Po entuzjastycznie przyjętej pierwszej edycji festiwal wraca z nowym programem, który ponownie połączy klasykę z nowoczesnością, prezentując mistrzowskie wykonania w kameralnej atmosferze – a wszystko to w wyjątkowym otoczeniu murów opactwa Benedyktynów w Tyńcu. Koncerty festiwalowe odbywać się będą letnimi popołudniami – w soboty lub niedziele (o godz. 16.00) w lipcu i sierpniu.

Artyści zaprezentują twórczość zarówno dawnych, jak i współczesnych kompozytorów muzyki kameralnej – od muzyki fortepianowej, przez dzieła twórców z XX i XXI w., po autorskie aranżacje muzyki filmowej.

W roku obchodów Tysiąclecia Korony Polskiej szczególne miejsce w programie festiwalu zajmuje muzyka rodzimych twórców. To nie przypadek – w tak wyjątkowym momencie historycznym celem jest podkreślenie naszego muzycznego dziedzictwa,

które – podobnie jak opactwo w Tyńcu – ma wielowiekową tradycję i porusza odbiorców także dziś. Muzyka Fryderyka Chopina, Marii Szymanowskiej, Juliusza Zarębskiego czy Aleksandra Tansmana rozbrzmiewać będzie tego lata niczym hołd dla tysiąca lat kultury i tożsamości narodowej Polaków.

Wystąpią: Cracow Duo: Kalinowski & Szlezer (6 lipca), Aleksander Mocek i Bartosz Gorzkowski (20 lipca), LLLeggero Woodwind Trio (3 sierpnia), Brass Riders (17 sierpnia), orkiestra Terremoto (23 sierpnia) oraz Zarębski Piano Duo (31 sierpnia).

Organizatorem festiwalu jest Stowarzyszenie Kolektyw Muzyczny, a współorganizatorami: Opactwo Benedyktynów w Tyńcu, Fundacja Chronić Dobro oraz Centrum Kultury Podgórze. Projekt jest realizowany ze wsparciem finansowym Województwa Małopolskiego.

Wstęp na festiwal jest wolny. Więcej informacji na stronie: [tynieckierecitale.pl](http://tynieckierecitale.pl). (KK)

## TYNIECKIE RECITALE KAMERALNE

**06.07–31.08  
2025**



**CENTRUM  
KULTURY  
PODGÓRZA**

**MAŁOPOLSKA**



# Pokaż nam swoją Nową Hutę

Katarzyna Gorgoń-Bozik

**Zróznicowana, bogata w kontrasty, wyjątkową architekturę i sielskie krajobrazy Nowa Huta budzi emocje, zmienia się, rozwija i rzuca wyzwanie stereotypom. Ośrodek Kultury Kraków-Nowa Huta po raz kolejny zaprasza do udziału w konkursie fotograficznym sFOTOhutowani – chcemy zobaczyć tę niezwykłą dzielnicę waszymi oczami!**

Czwarta odsłona konkursu sFOTOhutowani wystartuje 1 lipca i potrwa do 1 września. Przez całe wakacje będziemy czekać na zdjęcia Nowej Huty zrobione przez was aparatem, telefonem lub dronem. W tym roku przyznane zostaną także dwie nowe nagrody specjalne – za zdjęcie wykonane w czasie spaceru fotograficznego oraz zdjęcie zrobione aparatem analogowym.

Wzorem poprzednich edycji konkursu organizatorzy nie narzucają tematyki zdjęć. Jedynym warunkiem jest wykonanie fotografii na terenie Nowej Huty (w jednej z pięciu dzielnic: Czyżyny, Mistrzejowice, Bieńczyce, Wzgórza Krzesławickie, Nowa Huta). Jury oceniać będzie oryginalne podejście do tematu oraz wartość techniczną i artystyczną fotografii.

Każdy z uczestników może zgłosić maksymalnie jedno zdjęcie w każdej kategorii. Fotografie wraz z kartą zgłoszeniową należy nadesłać w formie elektronicznej na adres: konkursy@krakownh.pl, z dopiskiem „sFOTOhutowani”. Zwycięzcy z każdej kategorii oraz laureaci nagród specjalnych otrzymają nagrody finansowe.



„Patrząc w przyszłość” – zdjęcie z ubiegłorocznej edycji konkursu / fot. Tomasz Rosół

Wyniki konkursu zostaną ogłoszone w czasie wernisażu wystawy najlepszych prac. Wydarzenie odbędzie się 24 października w Klubie Wersalik Ośrodka Kultury Kraków-Nowa Huta na os. Ogrodowym. Regulamin konkursu dostępny jest na stronie: [krakownh.pl](http://krakownh.pl).

## 26. Festiwal Tańców Dworskich

Romana Agnel\*

**Festiwal Tańców Dworskich jest unikatowy nie tylko w Krakowie, Polsce czy Europie, poprzez swoją formułę i tematykę to jedyne takie wydarzenie taneczne i kostiumowe na świecie. Bazując na naszym kulturowym dziedzictwie, ukazuje co roku inny aspekt tańca dworskiego, prezentując go w kontekście przestrzeni miejskiej Krakowa i łącząc z jego kulturą, legendami, historią.**

Tematem tegorocznego festiwalu, który potrwa od 19 do 27 lipca, jest Renesans, co nawiązuje do tanecznego i artystycznego dziedzictwa Krakowa z okresu Odrodzenia. Zaprezentujemy taneczne spektakle inspirowane pierwszymi baletami z XVI w., w tym choreografie i tańce przywiezione na dwór wawelski przez królową Bonę oraz dzieła włoskich mistrzów, takich jak Sylwester z Włoch. Spektakle baletowe, np. „Ballet Polonais” z 1573 r. oraz „Wawelska maskarada królowej Bony”, stanowią unikatową propozycję dla mieszkańców i gości Krakowa.

Temat wydarzenia w kontekście tanecznym oznacza kreatywne, twórcze podejście do repertuaru tańców renesansowych,

zarówno w stylu włoskim, jak i francuskim. Pragniemy, by twórcy, nawiązując do

dziedzictwa tanecznego, ruchowego i teatralnego z XVI w., mieli możliwość tworzenia dzieł baletowych na bazie poznanych podczas festiwalu różnych stylów i technik tańca.

Temat Renesans nawiązuje także do odrodzenia formatu festiwalu, który po 25 latach istnienia zastępuje na nowe oblicze formalne i artystyczne. Otwieramy się i sięgamy w naszych działaniach do dziedzictwa spoza Europy, poszerzamy ofertę edukacyjną o nowe kursy. Kraków pozostanie centrum tańca dawnego, a festiwal – areną twórczych działań tanecznych.

\* dyrektor naczelny i artystyczny Teatru Dworskiego „Cracovia Danza”



„Ballet Polonais” / fot. Jaromir Ludwin



# Radni o budżecie z 2024 r.

Łukasz Nowakowski

**Czerwiec to miesiąc, w którym radni bacznie przyglądają się stanowi finansów Krakowa z poprzedniego roku. Powód? Do 30 czerwca Rada Miasta Krakowa powinna podjąć uchwałę o absolutorium dla Prezydenta Miasta. Opowiadają o tym radny Michał Ciechowski, przewodniczący Komisji Rewizyjnej RMK, oraz radna Małgorzata Potocka, przewodnicząca Komisji Budżetowej i Finansów RMK.**

Zanim uchwały zostały podjęte przez Komisję, musieliśmy zapoznać się ze sprawozdaniem Prezydenta Miasta Krakowa z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2024 i opinią Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie o tym sprawozdaniu, a także ze sprawozdaniem finansowym i opinią biegłego rewidenta nt. tego sprawozdania oraz informacją o stanie mienia komunalnego. Następnie Komisja Rewizyjna na posiedzeniu zapoznała się z prezentacjami poszczególnych wydziałów z wykonania budżetu za rok 2024 – tłumaczy Michał Ciechowski, przewodniczący Komisji Rewizyjnej RMK, i dodaje, że istotna była opinia biegłego rewidenta, który stwierdził, że przedstawione dokumenty są rzetelne i w sposób jasny obrazują sytuację majątkową i finansową Miasta. Zostały sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych zgodnie z przepisami prawa o rachunkowości. Pokłosiem tych działań są przygotowane przez Komisję Rewizyjną projekty uchwał

***Dochody Miasta pokryły zaplanowane wydatki, a kluczowe inwestycje zostały ukończone. Budżet można ocenić jako zrównoważony.***

w sprawie: zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2024 oraz absolutorium za rok 2024 dla Prezydenta Miasta Krakowa.

Rada Miasta, po zapoznaniu się ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Miasta, sprawozdaniem finansowym, opinią biegłego rewidenta nt. sprawozdania finansowego, opinią Regionalnej Izby Obrachunkowej, informacją o stanie mienia komunalnego oraz stanowiskiem Komisji

Rewizyjnej, nie później niż do 30 czerwca roku następującego po roku budżetowym podejmuje uchwałę w sprawie absolutorium dla Prezydenta Miasta.

– Jako przewodnicząca Komisji Budżetowej i Finansów po zapoznaniu się ze sprawozdaniem za rok 2024 mogę wydać opinię, że budżet Miasta został zrealizowany zgodnie z planem, z niewielkimi odchyleńmi. Dochody Miasta pokryły zaplanowane wydatki, a kluczowe inwestycje zostały ukończone. Budżet można ocenić jako zrównoważony, ale wskazałabym na potrzebę ostrożności finansowej z uwagi na poziom deficytu operacyjnego. Priorytetowe inwestycje w transport publiczny i infrastrukturę są pozytywnie postrzegane, należy jednak bacznie zwracać uwagę na wysokość wydatków bieżących. Zaleca się dalsze monitorowanie wpływów z podatków oraz poszukiwanie oszczędności, aby zapewnić stabilność finansową Miasta w dłuższej perspektywie. Regionalna Izba Obrachunkowa nie zgłosiła istotnych uwag dotyczących prowadzenia gospodarki finansowej. W związku z tym rekomendowałam poparcie decyzji o udzieleniu absolutorium prezydentowi Krakowa Aleksandrowi Miszalskiemu, uznając jego odpowiedzialne podejście do zarządzania środkami publicznymi – stwierdza Małgorzata Potocka, przewodnicząca Komisji Budżetowej i Finansów.

11 czerwca radni zadecydowali o udzieleniu Prezydentowi Miasta Krakowa wotum zaufania z tytułu rozpatrzenia raportu o stanie gminy za 2024 r., zatwierdzeniu sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2024 oraz przyznaniu Prezydentowi Miasta Krakowa absolutorium za rok 2024. 



Rada Miasta podczas obrad 11 czerwca / fot. Bogusław Świerkowski

# SCT nie dotyczy mieszkańców

Łukasz Nowakowski

**Rada Miasta Krakowa podczas sesji 11 czerwca zdecydowała o przyjęciu uchwały w sprawie ustanowienia strefy czystego transportu.**

**M**a ona zacząć obowiązywać od 1 stycznia 2026 r. Co ważne, mieszkańcy posiadający samochód niespełniający norm zakładanych dla strefy przed dniem wejścia w życie uchwały (najprawdopodobniej w czerwcu), będą go mogli używać do momentu zbycia lub zezłomowania.

Dopuszczone do wjazdu do Krakowa będą samochody osobowe z silnikiem Diesla o masie do 3,5 t spełniające przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 6 lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2014 r.; oraz o masie powyżej 3,5 t spełniające przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro VI lub wyprodukowane nie wcześniej niż w 2012 r. Dopuszczone do wjazdu do Krakowa będą również samochody benzynowe, jeżeli spełnią przynajmniej wymagania europejskiej normy emisji spalin Euro 4 lub zostały wyprodukowane nie wcześniej niż w 2005 r.

Obszar strefy czystego transportu został ograniczony w przybliżeniu do czwartej obwodnicy, bez proponowanej w poprzedniej uchwale części Nowej Huty. Samochody spełniające normy i zarejestrowane w systemie CEPiK nie muszą być rejestrowane w systemie SCT – dotyczy to zarówno samochodów mieszkańców, jak i osób wjeżdżających do Krakowa.



Osoby przyjeżdżające do Krakowa pojazdami niespełniającymi norm w okresie przejściowym będą musiały uiścić opłatę / fot. Bogusław Świerżowski

Osoby przyjeżdżające pojazdami niespełniającymi norm w celu wizyty lekarskiej będą zwolnione z opłaty. Wjazd samochodów zabawkowych będzie nieograniczony czasowo.

Data obowiązywania przejściowego okresu płatnego dla samochodów niespełniających norm została przesunięta do 31 grudnia 2028 r. Zmieniona została również, w stosunku do poprzedniej uchwały, wysokość opłat w okresie przejściowym. Stawka godzinowa pozostała bez zmian i wyniesie w 2026 r.: 2,5 zł/h lub 5 zł/dzień, w 2027 r.: 2,5 zł/h lub 15 zł/dzień, a w 2028 r. 2,5 zł/h. Abonament miesięczny to koszt: 100 zł w 2026 r., 250 zł w 2027 r. oraz 500 zł w 2028 r. Po tym czasie pojazdy niespełniające norm nie będą mogły wjechać do Krakowa.



## A czy wiesz... kto pilnuje wejścia do Urzędu Miasta Krakowa?

**Reprezentacyjne wejście do budynku krakowskiego magistratu, wznoszącego się przy pl. Wszystkich Świętych, otacza okazały neorenesansowy portal, wykonany po 1850 r.**

**W**ejścia do budynku pilnują rozmieszczone po obydwu stronach portalu figury, podpisane jako Labor (praca) oraz Dignitas (dostojeństwo). Praca jest przedstawiona jako młodzieniec z toporem na długim drzewcu, z latarnią w dłoni i hełmem na głowie. Swoją prawą stopą zgniata figurę małego smoka. Labor robi wrażenie strażnika porządku. Dostojeństwo jest reprezentowane przez młodzieńca ubranego w styl włoskich chorągwiarzy, w parady renesansowy strój. W prawej ręce trzyma sztandar, który łagodnie opływa jego przedramię. Lewą stopę opiera na żółwiu. Tradycyjnie wykonanie portalu przypisuje się Władysławowi Łuszczkiewiczowi, natomiast same figury wykonał rzeźbiarz Stehlik. Neorenesansowy portal jest zwieńczony kamieniem herbem Krakowa ze złotą koroną.

Co ciekawe, kiedyś główne wejście do siedziby magistratu znajdowało się od strony murów miasta, czyli dzisiejszej ul. Straszewskiego. Kto wie, może nocami ci młodzieńcy zamieniają się miejscami, zapalają latarnię albo przerzucają chorągiew nad portalem? (ABS)



Wejścia do budynku przy pl. Wszystkich Świętych pilnują dwie figury / fot. Joanna Górka





Odpowiedź na pytanie „Kim był Makino?” wydaje się z pozoru prosta... / fot. Bogusław Świerżowski

## Znak lokalności

Michał Kozioł

**Sprawa dziedzictwa niematerialnego Krakowa jest pod Wawelem traktowana bardzo poważnie. Jakis czas temu prezydent miasta powołał nawet stosowny zespół, a Muzeum Krakowa deklaruje, że jest miejscem, „w którym utrwalamy pamięć o niematerialnym dziedzictwie”. Ostatnio, bo przed niecałym miesiącem, pożegnaliśmy Postać (nie waham się użyć w tym przypadku dużej litery), której działalność bezapelacyjnie wpisywała się w to, co nazywamy dziedzictwem niematerialnym.**

Rzecz jasna Postacią tą był Aleksander Łódzia-Kobyliński, znany jako Makino. Odpowiedź na pytanie „Kim był Makino?” wydaje się z pozoru prosta. Z niezawodnego źródła wszelkiej wiedzy, czyli Wikipedii, dowiemy się, że to „pieśniarz, gitarzysta, kompozytor, bard krakowskiego Półwsia Zwierzynieckiego”.

### Ostatni krakowski andrus

Warto jednak przypomnieć inną definicję. Otóż w 2019 r. na łamach „Prac Filologicznych” ukazał się tekst zatytułowany „Kraków spod ciemnej gwiazdy w symbolicznej przestrzeni miasta”. Jego autorem był profesor Kazimierz Sikora, językoznawca, dialektolog, a także wybitny znawca języka oraz kultury wsi. W pracy tej czytamy takie oto słowa: „Aleksander »Makino« Kobyliński, ostatni krakowski andrus, [...] z całym należnym mu szacunkiem, pozostaje pewną pamiątką, znakiem lokalności, zanikającej obecności tradycji przedmieścia w kulturze miasta”.

„Zanikająca obecność tradycji przedmieścia” – to określenie jest z pewnością słuszne. Nie ma już przecież przedmieść ani w sensie urbanistycznym, ani socjologicznym. Zastąpiły je blokowiska. Paradoxem jest fakt, że spośród 18 krakowskich dzielnic jedyną, na terenie której nie ma blokowisk, jest dzielnica VII, czyli Zwierzyniec, w granicach której leży Półwsie z legendarnym placem Na Stawach. Paradox polega na tym, że tam właśnie powstały pierwsze w Krakowie bloki. Zbudował je w latach 1930–1931 Zakład Ubezpieczeń Społecznych dla swoich pracowników. Ciekawym i bardzo symptomatycznym dla tamtych czasów jest fakt, że przed II wojną światową funkcjonowała drużyna piłkarska „Błoki”.

### Problematyczne słownictwo

„Chachar ze Zwierzyńca. Olek Kobyliński śpiewa kinderskie piosenki i sztajerkę w Klubie Dziennikarzy »Pod Gruszką« [...] Kobyliński urodził się »na Zwierzyńcu« i tam od najwcześniejszych lat przy Placu na Stawach śpiewa najaktualniejsze piosenki folkloru przedmieścia, akompaniując sobie na gitarze. Ostatnio do swojego repertuaru włączył wiersze Jerzego Harasymowicza z własnym opracowaniem muzycznym”. Taką informację zamieściła 16 marca 1972 r. „Gazeta Krakowska”. Można być pewnym, że redakcja „Krakowskiej” nazwała Makino „chacharem”, jak się to mówi, „w dobrej wierze”, bez chęci obrażenia go.

Dziś sytuacja wygląda inaczej. Przez ostatnie półwiecze język się zmienił, słowa nabrały innych, nowych znaczeń. Obecnie chachar, to – według prof. Kazimierza Sikory – rzeczywiście postać „spod ciemnej gwiazdy”, czyli „przedstawiciel krakowskiego półświatka”. Pozostaje więc powtórnie zastanowić się nad odpowiedzią na pytanie: „Kim tak naprawdę był legendarny Makino?”. Bo wprawdzie wiemy już, że był wielkim artystą, ale czy określenia „andrus” i „chachar” są w jego przypadku adekwatne?

### Uliczna muzyka

Nie wchodźmy w kwestię, gdzie się Makino urodził, z legendami się przecież nie walczy. Przyszedł na świat w rodzinie inteligentnej. Ojciec był zawodowym oficerem Wojska Polskiego, a matka nauczycielką muzyki. Po wrześniowej tragedii kapitan Kobyliński trafił na prawie sześć lat do niewoli, na szczęście niemieckiej, a nie sowieckiej. Pani Maria Kobylińska z czwórką dzieci znalazła schronienie w domu przy ul. Stachowicza 15, w mieszkaniu swojego ►

► ojca – Włodzimierza Maksymowicza, emerytowanego nadkomisarza Kontroli Skarbu. Olek Kobyliński chodził do szkoły 31, której budynek przy ul. Słonecznej zajęli Niemcy. Lekcje odbywały się więc w klasztorze Panien Zwierzynieckich.

Ulice Stachowicza i Kościuszki, czyli mała ojczyzna przyszłego pieśniarza, to Półwie Zwierzynieckie, miejsce, gdzie miasto spotykało się z podkrakowską wsią. Można podejrzewać, że już w czasach szkolnych uległ Makino pewnej fascynacji, kiedyś często przytrafiającej się chłopcom z rodzin inteligentkich. Zafascynowała go ulica ze swoim językiem, swoimi zwyczajami i swoją śpiewką, jeszcze żywą w wojennych i tużpowojennych latach. W domu brzmiały inne melodie. Pani Kobylińska udzielała lekcji muzyki. Dziś, z perspektywy lat, każdy przyzna, że była dobrą nauczycielką. Do grona jej uczniów należeli m.in. mieszkająca wówczas przy ul. Komorowskiego przyszła aktorka Zofia Kucówna, Danuta Smykła, bardziej znana jako Danuta Rinn, oraz mieszkający wtedy przy ul. Kościuszki Stanisław Szymański, przyszły artysta, uznany za „najwybitniejszego po wojnie tancerza polskiego”.

### Czar jednak szybko mija

Wyniesione z takiego domu rodzinnego muzyczne umiejętności przydały się Olkowi Kobylińskiemu w czasach szkolnych, podczas służby w Marynarce Wojennej, a podobno nawet wtedy, kiedy odbywał „karę pozbawienia wolności”. Przydała mu się także kultura, którą nabył, wyrastając w inteligentnej rodzinie. To właśnie kultura ochroniła Makino przed knajackim repertuarem. Nie śpiewał o Felku Zdankiewicz i balu u Starego Joska. Swój stosunek do tego typu utworów werbalizował stwierdzeniem, że nigdy nie śpiewa o tym, jak to „zabił się Maciek o sosnę”. Natomiast świetnie poruszał się Makino w repertuarze wodewilowym. Znamcy krakowskiego dziedzictwa niematerialnego doskonale wiedzą, że jedną z ważniejszych dat w dziejach Krakowa jest 22 lipca 1898 r., kiedy w teatrze Pod Słońcem odbyła się prapremiera „Królowej przedmieścia” Konstantego Krumłowskiego. Od tego czasu wodewile stały się częścią krakowskiej tradycji kulturowej. Wiele ich napisano i wystawiono. Wchodziły na afisz:



Aleksander Kobyliński z autorem felietonu / fot. archiwum prywatne Michała Kozioła

„Krowoderskie zuchy”, „Lola z Ludwinowa”, „Śluby dębnickie”, „Białe fartuszki”, „Bosa królowna”, „Jaskółka z wieży Mariackiej”. Jeszcze po II wojnie światowej ratował samopoczucie przerażonych nadchodzącymi zmianami krakowian „Romans z wodewilu”.

Niekwestionowaną zastęgą Aleksandra Łódzia-Kobylińskiego jest przedłużenie o przeszło pół wieku funkcjonowania tej wodewilowej komponenty krakowskiego dziedzictwa niematerialnego. Wiesław Czuba napisał wiersz „Makino”, który opatrzył uwagą: „Jeśli ktoś chce, może, czytając wiersz, nucić go sobie na melodię »Jak długo na Wawelu«”. Jedna ze zwrotek brzmi:

„Czar jednak szybko mija  
co dobre kończy się  
znika kaszkiet Makina  
w jesiennej sennej mgle”...



## Kalendarium krakowskie

**18 czerwca 1945**

„Pierwsza lekcja wprawna Szkoły tańca Wieczystego, ulica Kościuszki 73”.

**19 czerwca 1990**

„Uroczyste poświęcenie nowego locum poprzedziło otwarcie pierwszego w Krakowie prywatnego sklepu spożywczego za dolary, współpracującego z »Pewexem« na zasadach konsygnacji”.

**21 czerwca 1919**

„Kupcy, których obrabowano podczas ostatnich rozruchów w Krakowie, zgłoszą się dziś o 9 tej rano w biurach policyjnych przy ul. Kanoniczej celem rozpoznania rzeczy zrabowanych, które w wielkiej ilości odebrano od rabusiów podczas rewizji [!]”.

**22 czerwca 1990**

„Zatrudnimy pilnie kelnerki toples inf. tel. 34-16-96”.

**23 czerwca 1639**

Katarzyna z Ostroga Zamoyska zakłada jurydykę Wesola pod Krakowem.

**24 czerwca 1990**

„XXVII Krakowska Wystawa Psów Rasowych oraz II Wystawa Wyżłów przyciągnęła do Parku Jordana licznych miłośników czworonogów”.

**25 czerwca 1990**

„Ze szkolnictwem zawodowym nie jest źle, gdyż jest bardzo źle”.

**28 czerwca 1887**

Arcyksiążę Rudolf, następca tronu, odwiedza siedzibę Bractwa Kurkowego.

**29 czerwca 1990**

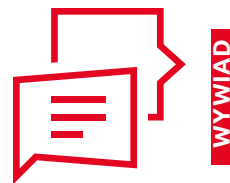
„W sklepie agencyjnym »Arpisu« przy ul. Nowowiejskiej polskie samochodziki »resorówki« są już po 4 tys. zł”.





**Marta Wodyńska**

pełnomocniczka prezydenta Krakowa ds. polityki senioralnej



## Po pierwsze – współpraca

O wyzwaniach, jakie stoją przed Miastem w kontekście polityki senioralnej, nowej edycji Programu Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych oraz wzbogacaniu oferty Krakowa dla jego starszych mieszkańców mówi Marta Wodyńska, pełnomocniczka prezydenta Krakowa ds. polityki senioralnej. Rozmawia Joanna Korta.

**Ponad 20 proc. mieszkańców Krakowa stanowią seniorzy. To duża grupa, której potrzeby nie ograniczają się przecież tylko do opieki zdrowotnej czy pomocy w codziennych sprawach. Jaki jest kierunek polityki miejskiej adresowanej do starszych mieszkańców?**

**Marta Wodyńska:** Polityka senioralna to duże wyzwanie dla samorządu, ponieważ dotyczy blisko 200 tys. mieszkańców – osób w różnym wieku, o różnym statusie społeczno-ekonomicznym, różnym poziomie sprawności fizycznej i intelektualnej czy różnym stanie zdrowia. Właśnie z tego powodu na politykę senioralną należy patrzeć w sposób holistyczny, strategiczny i długofalowy. Kraków od wielu lat prowadzi aktywną politykę senioralną. Już w roku 2013 prezydent Krakowa podpisał Deklarację Dublińską, zapewniając tym samym o zaangażowaniu Krakowa na rzecz osiągnięcia statusu Miasta Przyjaznego Osobom Starszym poprzez udział w Sieci Miast i Społeczności Przyjaznych Osobom Starszym Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). To zobowiązanie było konsekwentnie realizowane przez ostatnie 10 lat, dzięki czemu w 2014 r. Rada Miasta Krakowa powołała Krakowską Radę Seniorów, która zapewnia seniorom wpływ na politykę senioralną miasta, a w 2015 r. został uchwalony gminny Program Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych (PASIOS), którego drugą edycję realizujemy od 2021 r.

**Zaangażowanie Krakowa w poprawę jakości i poziomu życia, przeciwdziałanie wykluczeniu przez promowanie aktywności, dbałości o stan zdrowia oraz edukację i integrację międzypokoleniową znalazło uznanie w kraju i za granicą...**

**MW:** W 2023 r. Światowa Organizacja Zdrowia uhonorowała Kraków za wysiłki na rzecz tworzenia środowiska przyjaznego dla osób starszych. Nasze miasto zostało oficjalnie przyjęte do Globalnego Programu Miast i Społeczności Przyjaznych Starzeniu, a współpraca krajowa i zagraniczna w ramach tego programu, wymiana doświadczeń i uczenie się od siebie nawzajem ma niebagatelne znaczenie dla przyszłości i rozwoju oferty Miasta.

**W grudniu dobiegnie końca druga edycja PASIOS – Programu Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych. Co dalej?**

**MW:** Otrzymuję wiele pytań o to, czy w kolejnych latach program będzie kontynuowany i czy oferta 58 Centrów Aktywności Seniora będzie wciąż wspierana. Pragnę wszystkich Państwa uspokoić i zapewnić, że już rozpoczęłam pracę nad tym, by nowa, trzecia edycja programu weszła w życie bez choćby niewielkiego opóźnienia. Co więcej, moja koncepcja zakłada poszerzenie istniejącej oferty, by jeszcze większa liczba osób 60+ mogła aktywnie, zdrowo i kreatywnie spędzać czas zarówno w gronie rówieśników, jak i międzypokoleniowo. Już niedługo zostanie także ogłoszony kolejny otwarty konkurs na prowadzenie CAS, by organizacje pozarządowe, którym kończą się umowy, mogły ubiegać się o środki na kontynuację działalności. Zachęcam też do składania ofert na nowe Centra!

**Jak i z kim będzie Pani pracować nad PASIOS 2026–2030?**

**MW:** Polityka senioralna nie może być polityką tworzoną przez urzędników w zaciszu ich gabinetów. By odpowiadała na potrzeby osób starszych i wychodziła naprzeciw ich oczekiwaniom, musi być efektem współpracy senioralnej bez aktywnego udziału i zaangażowania zainteresowanych seniorów i seniorów, organizacji pozarządowych działających na ich rzecz, ekspertów, środowiska akademickiego czy bez krajowej (i zagranicznej) wymiany doświadczeń. Dlatego już

dzisiaj zapraszam Państwa do współtworzenia Programu Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych na lata 2026–2030.

W ciągu najbliższych tygodni opracujemy harmonogram spotkań, warsztatów, dyskusji i prelekcji, by w pełnej otwartości, wspólnie, jak najlepiej zdefiniować potrzeby i oczekiwania, mocne i słabe strony dotychczasowych rozwiązań oraz szanse i zagrożenia dla realizacji naszych planów na przyszłość. Sieć 58 Centrów Aktywności Seniora, oferta drobnych usług społecznych, cykliczne wydarzenia i inne działania podejmowane w ramach PASIOS, stanowią stabilny fundament i punkt wyjścia do rozmowy o rozwoju, wzbogacaniu oferty, zwiększaniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz zwiększaniu wiedzy mieszkanki i mieszkańców o ofercie senioralnej Krakowa. Rezultatem wspólnej pracy będzie projekt programu, który zostanie poddany konsultacjom społecznym, by przed końcem tego roku mogła się nad nim pochylić Rada Miasta Krakowa.



# Kultowa impreza zawita do Krakowa

Zawody Ironman 70.3, które przez 10 lat odbywały się w Gdyni, w tym roku zostały przeniesione pod Wawel. Zmiana lokalizacji nie pociągnęła za sobą zmiany terminu. Pierwsza edycja Ironmana 70.3 Kraków odbędzie się zatem w pierwszą niedzielę sierpnia, a towarzyszące zmaganiom imprezy dzień wcześniej.



Na trasie Ironmana 70.3 Poland / fot. Sport Evolution

Zawody rozpoczną się od wyścigu pływackiego na dystansie 1,9 km w wodach zalewu Zakrzówek. Następnie triathloniści wyruszą na 90-kilometrową trasę kolarską, która w większości zostanie poprowadzona poza Krakowem; sportowcy skierują się w stronę Bochni, a potem zawrócą ku stolicy Małopolski. Etap biegowy o długości 21,1 km planowany jest w centrum Krakowa, a finisz nastąpi na Rynku Głównym.

Obecnie zawody Ironman 70.3 to jedno z najdynamiczniej rozwijających się i najbardziej popularnych wydarzeń triathlonowych na świecie. W każdym ze startów

bierze udział co najmniej kilkaset osób, a są one otwarte zarówno dla sportowców profesjonalnych, jak i dla amatorów. W krakowskiej edycji na ukończenie etapów pływackiego i kolarskiego zawodnicy mają 5,5 godz. Ci, którzy nie zmieszczą się w tym czasie, nie mogą pobic w półmaratonie.

Zawody będą rozgrywane zarówno w formule indywidualnej, jak i sztafetowej. Limit zgłoszeń dla uczestników startujących w tej pierwszej wynosił 2000 miejsc i został bardzo szybko wyczerpany. To pokazuje, jak wielką popularnością cieszy się ta kultowa w świecie triathlonu impreza. Aby wystartować w sztafecie, należy zgłosić

trzyosobową drużynę: jedna osoba pokona etap pływacki, druga pojedzie na rowerze, a trzecia zmierzy się z odcinkiem biegowym.

– Kraków słynie ze sztuki, architektury, wydarzeń kulturalnych, ale też z organizacji wyjątkowych imprez sportowych. Do kalendarza, w którym regularnie pojawiają się wydarzenia europejskiego i światowego formatu, dołącza Ironman 70.3 Kraków, czyli event będący częścią największej międzynarodowej serii imprez triathlonowych. W Krakowie będziemy gościć uczestników z całego świata, a nasze miasto zyska międzynarodową promocję. Pokażemy różne oblicza Krakowa i liczymy, że wokół wydarzenia

## Co? Gdzie? Kiedy?

### 20–22 czerwca

Mistrzostwa Polski w slalomie kajakowym i kayak crossie, tor OSiR Kolna przy ul. Kolnej 2.

### 21–22 czerwca

Ekstraklasa amput futbolu: turniej z udziałem Wisły Kraków, stadion Prądniczanki przy ul. Boboli 5.

### 28 czerwca

Mecz futbolu amerykańskiego Kraków Kings – Armia Poznań, Uczelniane Centrum Sportowo-Rekreacyjne UJ przy ul. Gronostajowej 12.

### 5–6 lipca

Puchar Świata we Wspinaczce Sportowej, konkurencja na czas, Rynek Główny.

### 5–6 lipca

Mistrzostwa Polski U23 w lekkoatletyce, stadion Akademii Kultury Fizycznej przy al. Jana Pawła II 78.

### 11–13 lipca

Zawody jeździeckie w skokach przez przeszkody, parkur WLKS Krakus Swoszowice przy ul. Kąpielowej 51.

### 2 sierpnia

Bieg Good Morning Run, dystans 5 km, start i meta na Rynku Głównym.

Pho3nix Ironkids Kraków, zawody triathlonowe dla dzieci, start i meta na Rynku Głównym.

### 3 sierpnia

Ironman 70.3 Kraków, zawody triathlonowe indywidualne i sztafetowe, start – zalew Zakrzówek, meta – Rynek Główny.

## Co oznacza nazwa „Ironman 70.3”?

Ironman 70.3 to zawody triathlonowe, które składają się z trzech wyścigów: pływania na dystansie 1,9 km (1,2 mili), jazdy na rowerze na 90 km (56 mil) i biegu na dystansie półmaratonu, czyli 21,1 km (13,1 mili). Nazwa 70.3 oznacza sumę mil pokonywanych przez uczestników w poszczególnych konkurencjach. Odległości te stanowią połowę dystansów pełnego wyścigu Ironman, na który składa się 3,8 km pływania, 180 km jazdy na rowerze i 42,2 km biegu maratońskiego. Pływanie odbywa się na otwartych akwenach: w jeziorach, morzu lub oceanie, a zawodnik może pokonać wyznaczoną trasę dowolnym stylem.

uda nam się zbudować społeczność podobną do tej, jaka powstała wokół Królewskiej Triady Biegowej – podkreśla zastępca prezydenta Krakowa Łukasz Sęk.

W programie wydarzenia znajdzie się też miejsce na rywalizację Pho3nix Ironkids Kraków dla dzieci i młodzieży w wieku 3–15 lat. Ich zmagania zaplanowano na sobotę 2 sierpnia, podobnie jak nowy bieg w ofercie Krakowa – Good Morning Run, którego trasa liczy 5 km i prowadzi przez malownicze zakątki Starego Miasta ze startem i metą na Rynku Głównym.



# Trzy pytania do... Jacka Tyczyńskiego

trenera i współprowadzącego „Race Pace – podcastów o bieganiu”,  
byłego triathlonisty, mistrza Polski Ironmana w 2022 r.



fot. Radosław Józwiak

**Ironman 70.3 po die-  
sięciu edycjach został  
przeniesiony z Gdyni  
do Krakowa. Cieszy to  
Pana?**

Jak najbardziej. Zawody w Gdyni stały się z czasem istotnym wydarzeniem na triathlonowej mapie kraju, wręcz kamieniem milowym w rozwoju tej dyscypliny, zarówno w wymiarze komercyjnym, jak i sportu powszechnego. W Polsce centralnej i północnej było wiele takich imprez, natomiast środowisko triathlonowe w Krakowie oczekiwało, że zawody podobnej rangi pojawią się także na południu kraju, gdzie takich wydarzeń było dużo mniej.

**Jesteśmy w Krakowie na to gotowi?**

Od dawna mieliśmy poczucie, że infrastruktura i możliwości lokalne są w Krakowie na wystarczająco dobrym poziomie, a jednocześnie jest na tyle dużo osób aktywnie uprawiających ten sport, że fajnie by było, by tak duże zawody odbywały się także tutaj. Marka Ironman jest znacząca, przyciąga zawodników z całego świata. Nie mam więc wątpliwości, że trasa, jaką przygotowano, robi wrażenie na osobach, które tu przyjadą. Ta do jazdy na rowerze wydaje się relatywnie selektywna, ale też nieprzesadnie trudna technicznie. Z kolei Zakrzówek, gdzie odbędzie się pływanie, jest akwenem niesłychanie lubianym przez triathlonistów. Zapewnia widowiskowość oraz specjalny, budzący respekt klimat, który tworzą otaczające wodę skały. To jest coś

unikalnego, a zarazem kompletnie innego niż to, co mieliśmy w Gdyni, gdzie pływało się w morzu i spotykaliśmy się z problemem zanieczyszczeń sinicami.

**Bieg na dystansie półmaratonu odbędzie się w centrum Krakowa, podobnie jak w przypadku innych zawodów biegowych organizowanych w mieście. To dobrze?**

Umiejscowienie biegu w okolicach Wawelu jest na pewno fajnym pomysłem, bo możemy pokazać osobom, które przyjadą z zagranicy, jak wygląda Kraków. Ma to więc duży walor promocyjny. Z drugiej strony zawody będą mogli z bliska oglądać kibice, turyści i sami mieszkańcy. To zawsze jest dobrze odbierane przez uczestników, bo mogą liczyć na większy doping i zainteresowanie. W Gdyni trasa prowadziła w dużej części po promenadzie, wzdłuż morza, gdzie też się zbierało wiele grup turystów, więc było to miłe doświadczenie. Nie mam wątpliwości, że krakowski bieg będzie równie urokliwy i ciekawy. Sprzyja temu zarówno lokalizacja, jak i termin, bo zawody odbędą się w trakcie wakacji.



## Co w sporcie piszczy?

» 25 maja odbyła się 12. edycja Krakowskiego Biegu Swoszowickiego. Na mecie zameldowało się aż 1631 uczestników, co jest rekordem imprezy. Na jeszcze większy niż do tej pory zasięg zawodów wpływ miał fakt, że po raz pierwszy zostały one zorganizowane przez Stowarzyszenie Biegaczy „I Ty Możesz Być Wielki” we współpracy z Miastem oraz Zarządem Infrastruktury Sportowej w Krakowie. W biegu głównym na dystansie 10 km zwycięzcą wśród mężczyzn został Rafał Zelech, a wśród kobiet Katarzyna Jabłońska, natomiast na połowę krótszym dystansie najlepsi okazali się Bartosz Janas i Magda Błaszkievicz. Rodzinna Miła, poprowadzona alejkami parku Zdrojowego, przyciągnęła wiele rodzin, a najszybszymi mieszkańcami Swoszowic byli tego dnia Stanisław Miśniakiewicz i Katarzyna Gaberle. Triumfatorzy otrzymali nagrody z rąk sponsorów i partnerów wydarzenia.

» Koszykarska drużyna Oknoplast Inter-Bud Kraków zdobyła wicemistrzostwo Polski w kategorii U17. W turnieju finałowym, który odbył się 25 maja w Bydgoszczy, podopieczni trenera Dawida Mazura odnieśli największy sukces w historii klubu, który funkcjonuje w ramach Stowarzyszenia Krakowska Koszykówka

Młodzieżowa. Do najlepszej piątki turnieju zostali wybrani dwaj krakowianie: Oliwier Botorek i Franciszek Jędrzejczyk.

» Drużyna piłkarzy ręcznych AZS AGH Kraków prowadzona przez trenera Sławomira Karwowskiego, sięgnęła po mistrzostwo grupy D I ligi, dzięki czemu sezon zakończyła w Kielcach Turniejem Mistrzów Lig Regionalnych, w którym wygrała wszystkie trzy spotkania i zapewniła sobie awans do Ligi Centralnej (zaplecze ORLEN Superligi). Najskuteczniejszym spośród akademików z Krakowa był Stanisław Malinowski, któremu zawdzięczamy 19 bramek w trzech meczach.

» W weekend 23–25 maja 12 drużyn piłkarskich z rocznika 2014 rywalizowało o prestiżowe trofeum w ramach XIII edycji turnieju Murapol Cup – Puchar Prezydenta Miasta Krakowa. Zwycięzcą zawodów rozegranych na obiektach TS Wisła przy ul. Reymonta została drużyna FC Liverpool. W finale prowadzonym przez międzynarodowego sędziego Tomasza Musiała Anglicy pokonali ŁKS Łódź. W półfinałach Liverpool był lepszy od Dynama Kijów, a ŁKS od Wiśłackiej Szkoły Futbolu. Wszyscy uczestnicy zostali nagrodzeni drobnymi upominka-

mi i pamiątkowymi medalami oraz odebrali okazałe puchary Prezydenta Miasta Krakowa.

» Rugbiści Juvenii pokonali Life Style Catering Arkę Gdynia w ostatnim spotkaniu sezonu i zakończyli rozgrywki na piątym miejscu. Mecz, tak jak wszystkie poprzednie wiosną, odbył się na stadionie KS Zwierzyniecki. W sierpniu rugbiści wrócą na swój obiekt, który jest obecnie remontowany.

» Piłkarze Wisły Kraków nie awansowali do Ekstraklasy, przegrywając w półfinale baraży z Miedzią Legnica 0:1, i spędzą w I lidze czwarty sezon z rzędu. Rezerwowa drużyna Białej Gwiazdy zrealizowała swój cel, jakim było utrzymanie się w III lidze, z kolei juniorzy starsi występujący w Centralnej Lidze Juniorów U19 zajęli czwarte miejsce. Młodym graczom Cracovii się nie powiodło, gdyż zarówno zespół U19, jak i U17 wypadł z centralnej klasy rozgrywkowej.

» Cracovia, we współpracy z Akademią Mistrzów, rozpoczęła projekt Cracovia Girls, który ma na celu rozwój kobiecego futbolu w strukturach klubu. Na początku czerwca rozpoczął się nabór zawodniczek z roczników 2011–2019. Koordynatorką projektu jest trenerka Aleksandra Grajko. Treningi odbywają się w dwóch lokalizacjach: w obiektach Szkoły Mistrzostwa Sportowego przy ul. Wielickiej 101 oraz w kompleksie Błonia Sport zlokalizowanym przy al. 3 Maja 57.



# Żartobliwie o oszczędzaniu energii

Joanna Korta

Czas na czerwcową odstonę kampanii „Oszczędź sobie”. Tym razem autor koncepcji prezentowanej w miejskiej przestrzeni wyszedł z założenia, że o sprawach poważnych można mówić z przymrużeniem oka, i zachęca: „Lej wodę tylko na egzaminie”.

Zamiast ostrzeżeń czy apeli, stawiam na wizualne skojarzenia i zabawne scenki, które zapadają w pamięć – mówi Piotr Pryk, student Wydziału Form Przemysłowych ASP. Na jednym z plakatów widzimy lodówkę stojącą samotnie pośrodku prerii, otwartą niczym drzwi saloonu. Naprzeciw niej – sylwetka kowboja gotowego do pojedynku w blasku zachodzącego słońca. Całość wygląda jak scena z filmu, ale niesie prosty przekaz: jeśli otwierasz lodówkę, zrób to szybko i „Testuj refleks przy każdym otwarciu”. – To nie tylko groteska, to przerysowane odbicie naszych codziennych nawyków. Zamiast pouczać, zapraszam do refleksji. Pokazuję, że wystarczy proste zmiany, by zacząć oszczędzać – bez rewolucji i bez poświęceń – przekonuje Piotr Pryk.

Forma kampanii opiera się na przerysowanych grafikach z krótkimi, mocnymi hasłami. Każda ilustracja to minihistoria – śmieszna, ale trafna. Dzięki temu przekaz jest lekki i jednocześnie skuteczny.

Choć forma kampanii jest żartobliwa, jej przesłanie pozostaje zupełnie poważne. – Marnujemy energię na potęgę, często z przyzwyczajenia albo z lenistwa. A wystarczy naprawdę niewiele:



wyłączyć światło, zmniejszyć temperaturę, nie zostawiać sprzętów w trybie czuwania. To proste decyzje, które mają realne znaczenie – podsumowuje autor koncepcji.

Przypomnijmy: Urząd Miasta Krakowa, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie i Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie w kampanii „Oszczędź sobie” połączyły siły, by pokazać, jak wielkie korzyści dla środowiska może przynieść zmiana naszych codziennych nawyków i złych przyzwyczajzeń. Kampania to równocześnie rodzaj przestrogi – zaniechanie odpowiednich działań może doprowadzić do szeregu katastrofalnych zmian klimatycznych.



 **Kraków**

8 LAT  
TEATR  
GROTESKA

29 czerwca 2025

## POŻEGNANIE Z TYTUŁEM **KOT W BUTACH**

Więcej szczegółów na stronie: [www.groteska.pl](http://www.groteska.pl)

TEATR GROTESKA – INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA



 **Kraków**

MIASTO GOSPODARZ

Partnerzy IFSC



Polski  
Związek  
Alpinizmu

Region Gospodarz



MAŁOPOLSKA



# SPEED CLIMBING

**Zapraszamy na sportowe emocje  
na najwyższym, światowym poziomie!  
Kraków, Rynek Główny**

Szczegóły na [www.ifsc-krakowworldcup.com](http://www.ifsc-krakowworldcup.com)



LIPIEC  
**05**  
-  
**06**  
LIPIEC

# LATO W KRAKOWIE

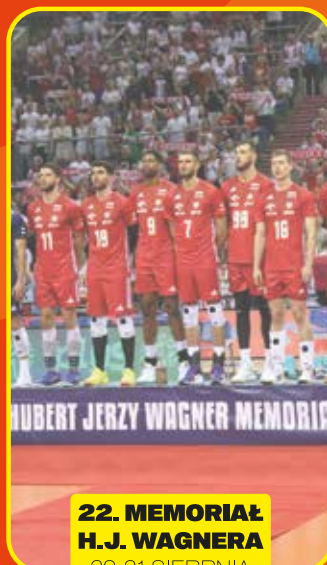
## CZAS SPORTOWYCH EMOCJI!



**PUCHAR ŚWIATA  
WE WSPINACZCE  
SPORTOWEJ NA CZAS**  
5-6 LIPCA



**IRONMAN 70.3  
KRAKÓW**  
3 SIERPNIA



**22. MEMORIAŁ  
H.J. WAGNERA**  
29-31 SIERPNIA

# TRENUJ W KRAKOWIE!

**BEZPŁATNE TRENINGI DLA DZIECI, MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH PRZEZ CAŁE WAKACJE**

### **DOROŚLI**

**JOGA · BIEGANIE · NORDIC WALKING · SUP-Y NA WODZIE  
TRENING FUNKCJONALNY I OBWODOWY**

### **DZIECI I MŁODZIEŻ**

**ĆWICZENIA OGÓLNOROZWOJOWE · PICKLEBALL  
ZAJĘCIA NA SIŁOWNI PLENEROWEJ**



Zarząd Infrastruktury  
Sportowej  
w Krakowie

**SZCZEGÓŁY I HARMONOGRAM: [ZIS.KRAKOW.PL](https://zis.krakow.pl)**